

PEYGAMBERİMİZİN
(SALLELLAHU ALEYHİ VE ALİHİ)
ÇOCUKLARA VE GENÇLERE
KARŞI DAVRANIŞI

YAZAR
Muhammed Ali ÇINARANÎ

ÇEVİRMEN
Mahmut ACAR

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
-------------	---

BİRİCİ BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN (SALLELLAHU ALEYHİ VE ALİHİ)

ÇOCUKLARA KARŞI DAVRANIŞI

BİRİNCİ FASIL.....	15
TERBİYE	15
Terbiyenin Önemi	17
Çocuğu Terbiye Etmeye Nereden Başlamalıyız?	19
Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) İnsanlar İçin Örnektir .	20
Çocuğa Şahsiyet Kazandırmak	21
1- Çocuğa Soru Sormak	22
2- Güzel Davranmak	23

3- Verilen Sözü Yerine Getirmek	23
4- Çocuğu Zorluklarla Tanıştırmak	24
5- Çocuğun Yaptığı İşe Değer Vermek	26
6- Çocuklar İçin Ayağa Kalkmak	26
7- Çocukların Geleceğini Göz Önünde Bulundurmak	27
8- Dinî Hükümleri Öğrenmek	28
Çocuğun Doğru Terbiye Edilmesinin Eserleri	30
İKİNCİ FASIL	35
SEVGİ	35
Çocuklara Sevgi Göstermek	37
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklara Olan Sevgisi	39
Allah Resulü'nün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) İmam Hasan'a (Aleyhisselam) ve İmam Hüseyin'e (Aleyhisselam) Olan İlgisi ..	41
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklar İçin Dua Edişi	43
Çocuklarla İyi Geçinmek	43
Peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklara Hediye Vermesi	45
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Şehitlerin Çocuklarına Karşı Davranışı	46
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Namazda İken Kendi Evlatlarına Karşı Davranışı	48
ÜÇÜNCÜ FASIL	53

ÇOCUKLARI ÖPMEK	53
Çocuklara Karşı Adaletli Davranmak	57
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Hiz. Fatıma'yı (Aleyhaselam) Öpmesi	59
Çocuğu Kaç Yaşından Sonra Öpmemek Gerekir?	60
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) İmam Hasan'ı (Aleyhisselam) ve İmam Hüseyin'i (Aleyhisselam) Öpmesi	57
DÖRDÜNCÜ FASIL	63
ÇOCUKLARLA OYUN OYNAMAK	63
Çocuklardaki Oyun Oynama İçgüdüğü	66
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklarla Oyun Oynaması	68
Çocukları Sirta Bindirmek	71
Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Halkın Çocuklarını Sirtına Bindirmesi	72
BEŞİNCİ FASIL	75
ÇOCUKLARA SU VE YEMEK VERMEK	75
Çocuklara Selam Vermek	79
Peygamber Efendimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocukları Döver Miydi?	80

İKİNCİ BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN (SALLELLAHU ALEYHİ VE ALİHİ) GENÇLERE KARŞI DAVRANIŞI

BİRİNCİ FASIL	89
GENÇLİK ENERJİSİ	89
Gençliğin Değeri	92
Gençlere İlgi Göstermek	94
Önemli Birkaç Konu	96
Kıyamette Gençlik Hakkında Soru Sorulacak	96
İKİNCİ FASIL	99
GENÇLERİN DİNE YÖNELDİKLERİ ZAMAN	99
Dinî Eğitimin Gençler Üzerindeki Etkileri	101
Gençlerin Dinî Eğilimlerine İlgisizliğin Sonucu	103
Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve Genç Kuşak	106
Gençlerin Cahiliyet Fikirlerine Karşı Verdikleri Mücadele	107
ÜÇÜNCÜ FASIL	111
GENÇLERDEN ÜLKE İŞLERİNDE YARARLANMAK	111
Ali b. Ebi Talib (Aleyhisselam)	115
Ali'nin (Aleyhisselam) Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Yatağındaki Fedakârlığı	117

Bedir Savaşı.....	118
Uhut Savaşı	118
Hendek (Ahzab) Savaşı	119
Ali'nin (Aleyhisselam) Eliyle Hayber'in Fethi	121
Mekke'nin Fethi	122
Cafer b. Ebi Talib	123
Musab B. Umeyr	124
Mekke Komutanı Atab B. Useyd	127
Muaz b. Cebel	130
Usame b. Zeyd	133
Usame'nin İşinin Sonu	135
DÖRDÜNCÜ FASIL.....	137
GENÇLERİN ÖZELLİKLERİ	137
İmanlı Gençlerin Alametleri	141
1- Dinî Hükümlere Aşinalık	142
2- Kur-an'a Aşinalık.....	142
3- İmamların Sözlerine Aşinalık	143
4- Bilgi Öğrenmek	143
5- İbadet Etmek	144
6- Tövbe Edici	144
7- İş ve Uğraş.....	145
8- Kendini Süslemek	145
Gençliğin Afetleri	146

1- Gençlik Enerjisine İlgi Göstermemek.....	147
2- Gençliğin Çabuk Gelip Geçmesi	147
Gençlerin Yanlışlarına Karşı Davranış Yöntemi.....	147
İmam Humeyni'nin (Raziyellahuah) Gençlere Yaptığı Bilgece Öğütler.....	151

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasında çocukları yetiştirme konusu, toplumsal hayatın ve insanlık âleminin en aslî konularından ve en önemli mutluluk rükünlerinden biri olarak sayılmaktadır. Bu yüzden bilim adamları çocuk hakkında ruhsal ve terbiye bakımından derinlemesine birçok araştırma yapıp, bu konuda sayısız kitap yazmışlardır.

Aynı şekilde uygar ülkeler de, çocukların bedensel ve ruhsal bakımdan doğru dürüst yetişmeleri amacıyla birçok kurumlar oluşturup, onları her yönden ilmî ve amelî gözetimler altına almışlardır.

İslam dininin yüce önderi ise, on dört yüz yıl önce, insanlık âlemi cehalet ve bilgisizlik karanlığında yaşarken, çocuğun yetiştirilmesinin değerine ve ehemmiyetine çok

önem verip, bu konuda gerekli olan öğretileri izleyenlerine öğretmiştir.

Bilim adamları çocuğun doğduktan ve dünyaya geldikten sonra terbiye edilmesi konusuna günümüzde önem vermeye başlamalarına karşın; İslam dini ise evlilik kurumunun esasları, eşlerin şartları, temiz bir kuşağın niteliği, süt verme, çocuğun bedensel ve ruhsal bakımdan yetiştirilmesi vb. gibi konular hakkında (on dört asır önce) insanların görevlerini teker teker açıklamıştır.

Günümüz dünyasının bilim adamları çocukların yetiştirilmesi hakkındaki programlara ilişkin psikolojik ve terbiyevî ince nükteleri kitaplarında (günümüzde) yazmaya başlamalarına karşın; İslam'ın önderleri birçok asır önce bu konuları hatırlatıp, dinî rivayetlerde açıklamışlar ve kendileri de davranışlarıyla amelî olarak göstermişlerdir.

Bu yazıdaki (kitaptaki) hedefimiz, iki temele ve esasa dayanmaktadır:

1- Bütün Müslümanlar, özellikle toplumun büyük bir çoğunluğunu teşkil eden gençler ve öğrenciler, mukaddes İslam dininin buyruklarının (programlarının) kapsamlılığı ve bu semavî dinin amelî değerleri hakkında bilgi edinsinler. İmanlı ve sağlam bir itikatla onu izlesinler. Başkalarının (düşmanların) programlarının hilesine aldanmasınlar.

2- Babalar ve anneler, söz konusu olan husustaki çok ağır ve hayatî vazifelerini daha iyi yerine getirebilmeleri için, çocukları terbiye etme konusundaki dinî ve millî sorumluluklarından haberdar olsunlar. Çünkü toplumsal ve ahlaksal sorunların birçoğu, vazifeyi yerine getirme konusundaki cehaletten ve bilgisizlikten kaynaklanmaktadır.

Bundan dolayı bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı çocuklar yetiştirmek isteyen kişilere amelî bir örnek gös-

termek için böyle bir kitap yazmaya karar verdik. Müslümanlar için örneklerin en güzelleri, İslam dininin yüce önderi Hz. Muhammed (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve onun hak vasileridir. Biz hayatın bütün boyutları hususunda onlardan huzur veren bir numune alıp, rahat bir şekilde onları izleyebiliriz. Çünkü söz konusu olan mükemmel insanları izleme konusunda hiçbir şekilde sorun ortaya çıkmamıştır. Zira söz konusu olan insanlar, ilahî sigortacılar. (Dolayısıyla) onlara itaat etmek hiçbir zaman ve hiçbir yerde sorunla karşılaşmayacaktır. İnsanlık âleminin haberdar olması, gerçek örnekleri izlemesi, yalancı ve şeytanî örnekleri terk etmesi ve böylece dünya ve ahiret mutluluğuna kavuşması umduyla...

Bu kitap iki bölümden oluşmaktadır:

1- Beş fasıl olan ve her faslı birkaç başlıktan oluşan peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklara karşı davranışı.

2- Dört fasıl olan ve her faslı birkaç başlıktan oluşan peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gençlere karşı davranışı.

Son olarak (bu konuda bizlere yardım eden) saygı değer kişilere, özellikle kurumun saygın icra müdürü Hücçet-ül İslam vel Müslimin İlahî Horasanî'ye, aynı şekilde bu değerli eseri tasnif etme konusunda bana yardım eden sevgili çocuklarım Mecid, Muhsin, İhsan ve Said'e de teşekkür ederim. Ayrıca bu kitabın oluşması konusunda önemli rolü olan ve birçok zahmete tahammül eden Cafer Şeraitmedarî, tashihçi Rıza Ergayanî, kitabı hazır hale

getiren Rıza Vahdetî, Numunehan ve Muhammed Ali Alakamend ve sayfa düzenleyiciye de teşekkür ederim. Yüce Allah'tan başarılarının günden güne artmasını temenni ederim.

BİRİCİ BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN (SALLELLAHU ALEYHİ VE ALİHİ)

ÇOCUKLARA KARŞI

DAVRANIŞI

Çocuklara şefkat göstermek peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) özel yöntemlerindendi.

BİRİNCİ FASIL

TERBİYE

Çocuklarınıza saygı gösterin. Onlara karşı güzel bir edep ve güzel bir yöntemle davranın.

Peygamber efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi)

Terbiyenin Önemi

Çocuk doğduktan sonra, aile ortamından ayrılıp başkalarıyla ortak bir hayata atılıncaya kadar, iki ayrı terbiye dönemi geçirmek zorundadır.

1- Bir yaşından yedi yaşına kadar geçen süreyi içine alan çocukluk dönemi. Bu dönem, çocuğun direkt olarak terbiye almak için hazır olmadığı zamandır. Çünkü çocuk kendi dünyasını tanımamaktadır.

2- Yedi yaşından on dört yaşına kadar geçen süre. Akıl bu dönemde yavaş yavaş olgunlaşmaktadır. Fikrî çalışmalar için hazırlanmaktadır. (Bu bakımdan) rahat bir şekilde öğrenebilir.

Birinci dönemde terbiye direkt olmaması gerekir. Terbiye konusundaki emirler ve yasaklar ruhî baskıyla yapılmaması gerekir. Çocuk edep ve terbiye konularıyla etrafindakiler vasıtasıyla tanışmalıdır. Aslında (bu dönemde)

onun ilk ahlakî temelleri atılmaktadır. Bulunduğu ortamdaki iyi anıları ve güzel davranışları aklına yazmaktadır.

İkinci dönemde ise çocuğu özgür bırakmamak ve yanlışlarını görmezlikten gelmemek gerekir. Çocuğun (bu dönemde) yaptığı edepsizlikleri önleyip, ona disiplinli ve düzenli olmayı öğretmek gerekir. Yaramazlık yapmasını ve vaktini boşa geçirmesini önleyip, onu ibadetle ilgili olan konulara ve güzel işlere teşvik etmek gerekir.¹

İnsanların birçoğunun çocuklarını ne zaman terbiye etmeye başlamaları gerektiğini bilmemeleri çok üzücüdür. Bazı anne ve babalar "Terbiye altı yaş bittikten sonra olmalıdır" bazıları ise "Terbiyenin başlangıcı üç yaşdır" diye inanmaktadırlar.

Ancak bu düşünceler yanlıştır. Zira çocuk üç yaşını bitirdiği zaman, iyi ve kötü sıfatların yüzde 75'i şekillenmiş demektir.

Bazı psikologlar "Terbiye çocuk dünyaya geldiği gün başlar" diye inanmaktadırlar. Bazıları ise biraz temkinli davranıp, çocuğun terbiyesinin başlangıcını ikinci ayın birinci günü olarak belirlemektedirler.

Ancak Chicago üniversitesindeki bilim adamları çok ince deneylerin sonucunda şu sonuca ulaşmışlardır:

"Sağlıklı her çocuk, aklının yüzde 50'sini dört yaşında, yüzde 30'unu sekiz yaşında ve yüzde 20'sini ise on yedi yaşında elde eder. Dolayısıyla dört yaşındaki her çocuk yüzde 50 oranındaki akıl gücüne sahiptir. 2 ile 3 yaşları

¹ Ba Terbiyeti Mektebî Aşına Şevim: 77-78

arasındaki değişikler, 8 ile 9 yaşları arasındaki değişiklerden seviye olarak daha çok ve daha önemlidir."¹

Çocuğu Terbiye Etmeye Nereden Başlamalıyız?

Faydalı bir eğitim ve terbiyenin gerçekleşmesi için, genellikle herkesin düşündüğü zamandan daha erken başlamak gerekir. Yani doğumdan birkaç hafta sonra başlanılmalıdır. Öncelikle yalnızca fiziksel konulara, bir yıl geçtikten sonra ise ruhî konulara da önem vermek gerekir.

Zamanın değerinin çocuk için eşit olmadığı nüktesini hatırlatmak gerekir. Zira birinci yıldaki bir gün, otuz yaşlarındaki dönemin bir gününden seviye olarak daha uzundur (büyüktür). Fiziksel ve ruhsal olaylardan belki de altı katı daha fazla etkilenmektedir. Dolayısıyla çocuğun çok değerli olan böyle bir dönemini, yararlanmadan elden kaçırmamak gerekir. Büyük bir olasılıkla, hayatın ilk altı yıllık döneminde, hayatın yasalarının uygulanmasının neticesi daha kesindir.²

Bundan dolayı Hz. Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Küçük iken öğrenmeyen kimse, büyüdüğü zaman öne geçemez.³

Bu bakımdan çocukluk dönemi, hayatın doğru yolunu ve yöntemini öğrenmenin en güzel zamanıdır. Zira (bu dönemde) çocuğun taklit etmesi, algılaması ve öğrenmesi çok

¹ Revanşinasıyi Kudek: 77

² Rah ve Resmi Zendegî: 118

³ Ğurer-ul Hikem: 697

güçlüdür. Çocuk bu dönem içinde etrafındakilerin bütün hareketlerini, sözlerini ve davranışlarını fotoğraf makinesi gibi büyük bir titizlikle çekip kayıt eder.

Bu yüzden çocuğun bedensel gelişimi ve olgunlaşması ile birlikte, bünyesinde güzel sıfatlar yer alması için manevî boyutunu da doğru bir yola iletmek gerekir. Zira doğru bir yöntemle terbiye edilmeyen çocukların ahlakî sıfatlarının değişmesi büyüdükleri zaman çok zor olmaktadır.

İnsanların en mutluları ve en şanslıları, başlangıçta doğru ve sağlıklı bir şekilde büyüyüp, seçkin ve değerli sıfatların ruhlarına ve kulaklarına işlediği kimselerdir.

Bazı psikologlar çocukları, bahçıvanın doğru dürüst bir programla kolay bir şekilde durumlarını değiştirdikleri küçük bir fidana benzetmektedirler. Ancak büyük bir ağaç gibi; kötü ve çirkin eğitime alışan kişileri ıslah etmek çok zordur. Böyle kimselerin davranışlarını değiştirmek isteyen bir kişi ise, birçok zorluğa tahammül etmek zorundadır.¹

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) İnsanlar İçin Örnektir

Yüce Allah Kur-anı kerimde şöyle buyurmaktadır:

Andolsun Allah'ın Resulünde sizin için güzel bir örnek vardır.²

¹ Kudek Ez Nazarı Veraset ve Terbiyet: 223 ve 224

² Ahzab: 21

İslam'ın aziz peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) insanlık âlemi için tarih süreci içindeki en büyük örnektir. Zira insanları sözleriyle eğitip doğru yolu göstermeden önce, şahsî davranışlarıyla terbiye edenlerin ve yol gösterenlerin en güzeli idi.

Peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şahsiyeti yalnızca bir zaman, bir kuşak, bir millet, bir din ve özel bir yer için örnek değildir. Bilakis onun şahsiyeti, bütün insanlar için, her zaman evrensel ve ebedî bir semboldür.

Biz şimdi burada muteber şahitlere ve kaynaklara yönelerek, Resulü Ekrem'in (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklar ve gençler hakkındaki davranışlarını ve amelî yöntemlerini açıklamaya çalışacağız.

Çocuğa Şahsiyet Kazandırmak

Günümüz dünyasında çocuğa çok önem vermektedirler. Çocukları yetiştirmek ve onların şahsiyetlerine aile ve toplum içinde saygı göstermek, devletin ve milletin çok önem verdiği bir konudur. Ancak bunlara karşın, günümüz dünyasında, İslam önderlerinin çocuk terbiyesine verdikleri önem kadar ilgi gösterilmemektedir.

Bazen uygar ülkelerin yöneticileri ve ileri gelen adamları, çocuk yuvalarına ve yetimhanelere gidip, birkaç saat onlarla birlikte geçirmektedirler. Bazen de onlardan bazıları çocukları bağrılarına basıp, bu tür sahnelerden resimler ve fotoğraflar hazırlanmaktadır. Sonra bu konuda birçok makaleler yazmaktadırlar. Böylece çocuklara duy-

dukları saygının seviyesini toplum içinde yansıtmaya çalışmaktadırlar.

Ancak şimdiye kadar, İslam'ın aziz peygamberi (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) gibi; hiçbir kimse sokaklarda ve çarşılarda çocuklara karşı samimi bir şekilde şefkat göstermemiş ve onları bağırlarına basmamıştır. Dolayısıyla peygamberin (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) ister kendi çocukları olsun ister başkalarının çocukları olsun, bütün çocuklara karşı özel bir sevgisi vardı. Bu yüzden onun hakkında şöyle yazmışlardır:

Çocuklara şefkat göstermek peygamberin (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) yöntemlerinden idi.¹

Bu yöntemi öteki dinî önderler ve şia imamları da sürdürmüşlerdir. Onlar, çocukların şahsiyeti olduğuna inanmaktaydılar. Şimdi bunlara birkaç başlık altında işaret edeceğiz: mm

1 - Çocuğa Soru Sormak

Hız. Ali (Aleyhisselam) çocuklarına her zaman insanların içinde ilmî sorular sorardı. Bazen de insanların sordukları sorulara cevap vermelerini isterdi.

Ali (Aleyhisselam) bir gün iki oğlu imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin'e (Aleyhisselam) birkaç konu hakkında soru sordu. Her ikisi de kısa ifadelerle bilgece cevaplar verdiler. Ali (Aleyhisselam) o anda orada bulunan Haris Avera'ya yönelip, şöyle buyurdu:

¹ Elmuhaccet-ul Beyza: 3/366

Bu bilgece sözleri kendi çocuklarınıza öğretin. Zira akıllarının ve fikirlerinin güçlenmesine neden olur.¹

2- Güzel Davranmak

Çocuğun şahsiyetinin oluşmasındaki en aslı etkenlerden biri de, ona karşı güzel davranmaktır. Çünkü Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) çok kısa bir ifadeyle bu konuyu açıklamış ve Müslümanlara onu uygulamaları gerektiği emrini vermiştir:

Çocuklarınıza saygı gösterin. Onlara karşı güzel bir edeple ve güzel bir yöntemle davranın.²

Bundan dolayı şahsiyetli bir çocuk sahibi olmak isteyen kişiler, kesinlikle onlara güzel bir eğitimle kılavuzluk etmelidirler. Kötü, çirkin ve küçümseyici davranışlardan sakınmalıdır. Zira kötü bir yöntemle, değerli ve şahsiyetli bir çocuk terbiye etmek mümkün değildir.

3- Verilen Sözü Yerine Getirmek

Verilen sözü yerine getirmek, çocukta güven duygusunu oluşturan ve şahsiyetinin gelişmesine çok etki eden nedenlerden biridir. İslam'ın sadık önderleri, çocuklara karşı verilen sözleri yerine getirme konusunda birçok tavsiyelerde bulunmuşlardır. Şimdi onlardan birkaç numune hatırlatacağız:

¹ Bihar-ul Envar: 35/350 ve Elbidaye ve Nihaye: 8/37

² Bihar-ul Envar: 104/95, h. 44

Hız. Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Bir insanın gerçek veya şaka olarak yalan söylemesi doğru değildir. Bir kimsenin kendi çocuğuna söz verip, sözünü yerine getirmemesi de doğru değildir.¹

Ali (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

Allah'ın Resulü "Sizlerden biri kendi çocuğuna söz verirse, sözünü yerine getirmeli ve anlaşmasından caymamalıdır" diye buyurmuştur.²

Şii hadis kaynaklarında, şianın aziz imamlarından, anne ve babaların çocuklarına karşı verdikleri sözleri yerine getirmeleri gerektiği hususunda sayısız rivayet nakledilmiştir. Ancak kitabın muhtasar olması için onları nakletmekten sakınıyoruz.

4- Çocuğu Zorluklarla Tanıştırmak

Çocuklara şahsiyet kazandırmanın yollarından bir diğeri de, gelecekte sorunlarla mücadele edebilmeleri için onları özellikle de erkek çocukları zorluklarla tanıştırmak gerekir. Zira çocuklar her şeyi elde etmek için çalışmaya ve zahmete ihtiyaç olduğunu anlamaları gerekir. Eğer çocuk sorunlarla ve zorluklarla tanışmaz ise gelecekte hayatın sorunları karşısında rahatsız olacak ve sonunda da yenilgiye uğrayacaktır.

Bu hakikat dinî önderlerin rivayetlerinde de açıklanmıştır:

¹ Bihar-ul Envar: 72/295 ve Emalf Saduk: 252

² Mustedrek-ul Vesail: 2/626 ve Vesail-uş Şia: 5/126

İmam Musa b. Cafer (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Çocuğun, gençlik ve yaşlılık çağına ulaştığı zaman sabırlı olması için, yaşam ile iç içe olan hayatın kaçınılmaz zorluklarıyla ve sorunlarıyla, çocuk iken karşı karşıya gelmesi daha güzeldir.¹

Şunu da hatırlatmak gerekir ki, çocukları sorunlarla tanıştırmak onların rahatsız olmasına neden olmamalıdır. Yani onlara verilen sorumluluklar, onların güçlerinin üstünde olmamalıdır. Dolayısıyla çocuğun güç kapasitesini göz önünde bulundurmak gerekir.

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu konuda aşağıdaki şu dört noktayı hatırlatmaktadır:

1- Çocuğun gücünün yetip de yaptığı işleri, onun sorumluluğuna versinler.

2- Ağır geldiği için çocuğun yapamadığı işleri, ondan yapmasını istemesinler.

3- Çocuğu günaha ve isyana zorlamasınlar.

4- Çocuğa yalan söylemesinler ve onun karşısında akılsızca işler yapmasınlar.²

Başka bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yedi yaşında iken sütannesi Halime'ye "Kardeşlerim nerededirler?" diye sordu. (Peygamber, sütannesi Halime'nin evinde olduğu için onun çocuklarına "Kardeşlerim" diye hitap ediyordu.) Halime "Sevgili oğlum! Onlar, yüce Allah'ın senin

¹ Vesail-uş Şia: 5/126

² Kafi: 6/50

bereketinle bize bağısladığı koyunları otlatmaya gittiler" diye cevap verdi. Küçük çocuk "Anne! Bana karşı insafli davranmadın!" dedi. Anne "Niçin?" diye sordu. "Benim, çadırın gölgesinde kalıp süt içmem ve kardeşlerimin ise çölde güneşin altında yanmaları doğru değildir." diye cevap verdi.¹

5- Çocuğun Yaptığı İşe Değer Vermek

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Müslümanlara çocukları eğitmeyi ve onlara şahsiyet kazandırmayı emretmesine ilave olarak, kendisi de bu konuların tamamını icra etmiştir. Çocukların yaptıkları işlere değer vermek peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yöntemlerinden biri idi.

Amr b. Haris'ten şöyle nakledilmiştir:

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), bir gün Abdullah b. Cafer b. Ebi Talib'in yanından geçti. O küçük bir çocuk olmasına karşın; peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun hakkında "Allah'ım! Alışveriş veya ticaret hususunda ona bereket inayet eyle" diye buyurdu.²

6- Çocuklar İçin Ayağa Kalkmak

İslam'ın aziz peygamberinin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) uyguladığı ve çocuklara şahsiyet kazandırmaya çalıştığı yöntemlerden biri de, ara sıra kendi çocuğuna saygı göstermek

¹ Bihar-ul Envar: 15/376

² Mecmeu-z Zevaid: 9/286

amacıyla secdeyi uzatırdı veya insanların çocuklarına saygı göstermek için namazı süratli bir şekilde kıldırırdı. Bu bakımdan her ikisinde de çocuklara saygı gösterir ve amelî olarak müslümanlara çocuklarını şahsiyetli bir şekilde nasıl yetiştireceklerinin dersini öğretirdi.

Bir gün peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) otururken, imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin (Aleyhisselam) yanına geldiler. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) onlara saygı gösterip, yerinden kalktı ve ayakta beklemeye başladı. Çocuklar yürüme konusunda zayıf oldukları için, oturmaları biraz zaman aldı. Bundan dolayı peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Alihi), onlara doğru yürüyüp, onları kucakladı ve her ikisini de omzuna çıkardı. Sonra yola düşüp şöyle söylemeye başladı:

Sevgili çocuklar! Sizlerin bineği ne güzel binektir. Sizler de ne güzel binicilersiniz.¹

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi), Hz. Zehra (Aleyhaselam) için de dimdik bir şekilde ayağa kalkardı.²

7- Çocukların Geleceğini Göz Önünde Bulundurmak

İmam Hasan (Aleyhisselam) bir gün çocuklarını ve yeğenlerini yanına çağırıp, şöyle buyurdu:

Sizler şu anda toplumun çocuklarısunuz. Ancak gelecekte toplumun büyükleri olacaksınız. (Dolayısıyla) İlim ve bilgi öğrenmek için çaba sarf edin. Aklınızda ve

¹ Bihar-ul Envar: 43/285, h. 51 ve Menakibi İbni Şehri Aşub: 3/388

² Essiret-ul Halebiye: 3/48

zihninizde tutamadığınız ilmî konuları yazın. Gerekli olduğunda yararlanabilmeniz için yazılarınızı evlerinizde saklayın.¹

Gördüğünüz gibi; imam Hasan (Aleyhisselam) çocukların geleceğini göz önünde bulundurup, babaları ve anneleri bu hakikatle tanıştırmıştır. Dolayısıyla çocukların gelecekleri din önderlerinin ilgi gösterdikleri çok önemli bir konudur. Nitekim bir hadiste şöyle okumaktayız:

Birkaç çocuk sahibi olan Ensar'dan bir adam vefat etti. Onun, ömrünün sonlarında Allah'ın rızasını kazanmak ve ibadet etmek için harcadığı bir miktar sermayesi vardı. Çocukları, babalarının vefat ettiği ilk gün insanlardan yardım istemeye başlamışlardı. Bu olay peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kulağına gelince "Onun cenazesini ne yaptınız?" diye sordu. Sahabeler "Defin ettik" diye cevap verdiler. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Haberim olsaydı, onu Müslüman mezarlığına defin etmenize izin vermezdim! Zira o malını ve servetini harcayıp, çocuklarını insanlar arasında dilencilik yapmaları için terk edip gitmiştir" diye buyurmuştur.²

8- Dinî Hükümleri Öğrenmek

Allah'ın huzurunda İbadet, dua ve yakarış yapmak, çocuk söylediği lafızların ve ibaretlerin anlamlarını bilmemesine karşın, çocuğun ruhî dünyasında çok nuranî etkiler bırakmaktadır. Çünkü yüce Allah'a yönelmek, onun katında

¹ Bihar-ul Envar: 43/25, h. 22

² Kurb-ul İsnad: 31

dua etmek, yalvarmak, ondan yardım istemek, onun dergâhında ricada bulunmak vb. gibi konuları çocukluk dünyasıyla anlar. Kalbini, yüce Allah'ın sonsuz rahmetiyle ve bağışıyla huzurlu kılar. Manevî dünyasında kendisi için bir dayanak hisseder. Böylece zorluklarla ve problemlerle karşılaştığı zaman kalbini sakinleştirir. Nitekim yüce Allah bu konuda şöyle buyurmaktadır:

İman eden kişilerin kalpleri, Allah'ı anmakla huzur bulur. Bilin ki, kalpler yalnızca Allah'ı anmakla huzur bulur.¹

Çocukların başlangıçta imanlı ve dindar olarak terbiye olmaları için, bedenleri ve ruhları arasında iman bakımından denklik kurulması gerekir. Bundan dolayı İslam dini, anneleri ve babaları, çocuklarını Allah'a yönlendirmeleri konusunda görevli kıлып, onlara Allah'a ibadet etmeyi ve dinî bilgileri öğretmeyi emretmiştir. Öte taraftan çocuklarını namaza ve ibadet etmeye zorlamaları gerektiğini de emretmiştir.

Muaviye b. Veheb, imam Sadık'a (Aleyhisselam) şöyle sordu:

Çocuğu hangi yaşta iken namazı kılmaya zorlamamız gerekir?

İmam Sadık (Aleyhisselam) **şöyle buyurmuştur:**

Altı ile yedi yaşları arasında onları namaz kılmaya zorlamalısınız.²

Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) bir hadiste şöyle buyurmuştur:

¹ Rad: 28

² Vesail-uş Şia: 2/3

Çocuklarınıza yedi yaşında iken namaz kılmalarını emredin.¹

İmam Bakır (Aleyhisselam), başka bir hadiste, babaların ve annelerin çeşitli dönemler hususunda çocuklarını imanlı olarak terbiye edebilmeleri konusundaki görevlerini, şöyle beyan etmiştir:

Üç yaşında iken kelimeyi tevhit "la ilahe illallah"ı öğretin. Dört yaşında iken "Muhammed-ur Resulüllah"ı öğretin. Beş yaşında iken yüzünü kibleye doğru çevirip, başını secdeye koymasını emredin. Altı yaşında iken rükû'ları ve secdeleri doğru dürüst bir şekilde öğretin. Yedi yaşında iken çocuğa elini ve yüzünü yıkayıp (abdest alıp) namaz kılmmasını emredin.²

Babalar, anneler ve çocuk eğiticileri, dinin onların en büyük yardımcısı olduğunu bilmeleri gerekir. Zira iman; kapkaranlık yolları aydınlatan, vicdanları hassaslaştırıp uyandıran ve sapıklık nerede olursa olsun çocuğu rahat bir şekilde doğruluğa ve mutluluğa götüren, aevli bir meşaleye benzer.

Çocuğun Doğru Terbiye Edilmesinin Eserleri

Çocukların doğru terbiye edilmeleri, onların özgür iradeye sahip olan ve kendilerine güvenen bireyler şeklinde yetişmelerine neden olur. Aynı zamanda onlara saygı göstermek de onları şahsiyetli insanlar kılar. Zira kendi değerini başlangıçta anlayan bir çocuk, büyüdüğü zaman aşağılık

¹ Mustedrek-ul Vesail: 1/171

² Mekarim-ul Ahlak: Tabersî, 115

kompleksine kapılmaz. Nitekim bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Çocuk ve çocuğun kalbi, ekinden ve bitkiden yoksun olan bir tarlaya benzer. Ona ne ekilirse, onu çok güzel bir şekilde kabul eder ve onu kendi içinde yetiştirir.¹

Örneğin; Ali (Aleyhisselam), Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sevgi ve şefkat dolu evinde büyüdüğü için ulaşabileceği en yüksek zirveye ulaşmıştı. Ali (Aleyhisselam) cismî ve ruhî bakımdan sıradan bir çocuk olmamasına ve varlığında özel yetenekler bulunmasına karşın; peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun hakkında uyguladığı özel denetimleri de göz ardı etmemek gerekir.

Çocuğu cesur ve yürekli kılan doğru terbiye etmenin eserlerinden bir diğerini de, imam Hüseyin'in (Aleyhisselam) terbiyesinde güzel bir şekilde görmek mümkündür.

İbni Şehab şöyle nakletmiştir:

Müslümanların ikinci halifesi Ömer Cuma günü mes-citte minberin üzerinde oturuyor idi. Küçük yaşta olan imam Hüseyin (Aleyhisselam) mescide girip "Ey Ömer! Babamın minberinden aşağı in" dedi. Ömer ağlayarak "Doğru söyledin, bu minber senin atanındır, bekle kardeşimin oğlu!" dedi. İmam Hüseyin (Aleyhisselam) ise Ömer'in elbisesini tutup sallayarak "Babamın minberinden aşağı in" diyordu. Ömer sözünü kesip, minberden aşağı inmek zorunda kaldı ve namaz kılmaya başladı. Namazdan sonra imam Hüseyin'in (Aleyhisselam) arkasından bir adam gönderdi. İmam Hüseyin (Aleyhisselam) geri gelince, Ömer

¹ Nehcul Belağa: Feyz, mektup 31/903

"Kardeşimin oğlu! Sana, benimle bu şekilde konuşmanı kim emretti?" diye sordu.

İmam Hüseyin (Aleyhisselam) şöyle buyurdu:

Bana hiçbir kimse böyle bir şey emretmemiştir.

İmam Hüseyin (Aleyhisselam) ergenlik çağına ulaşmamasına karşın, bu ifadeyi üç defa tekrar etti.¹

İmam Cevad (Aleyhisselam) hakkında şöyle nakledilmiştir:

İmam Rıza (Aleyhisselam) vefat ettikten sonra, zamanın halifesi Memun Bağdat'a geldi. Bir gün avlanmak için yola çıktı. Yolda birkaç çocuğun oyun oynadıkları bir yere vardı. İmam Rıza'nın (Aleyhisselam) aziz oğlu imam Cevad (Aleyhisselam) da o dönemde on bir yaşında idi ve çocukların arasında duruyordu. Memun ve adamları oraya vardıkları zaman, bütün çocuklar kaçtılar; ancak imam Cevad (Aleyhisselam) hiçbir tepki göstermedi. Halife yanına yaklaşıp ona bakınca, onun halinden çok etkilendi ve durup şöyle sordu:

Niçin öteki çocuklarla birlikte gitmedin?

İmam Cevad (Aleyhisselam) hemen şöyle buyurdu:

Ey Müslümanların halifesi! Yol, benim gitmemle halife için genişleyecek dar bir yol değildi. Ceza korkusundan dolayı kaçmayı gerektirecek bir günah (suç) da işlememiştim. Ben halife hakkında iyi niyet taşıyorum. (Dolayısıyla) günahsız (suçsuz) kişileri cezalandıracağını sanmıyorum. Bundan dolayı yerimde kaldım ve kaçmak istemedim.

¹ Tarih-ul Medinet-il Münevvere: 3/799

Memun, onun mantıklı ve sağlam sözlerinden, aynı zamanda çekici yüzünden de şaşırıp kaldı ve "Adın ne?" diye sordu. "Muhammed" diye cevap verdi. "Kimin oğlusun?" diye sordu. "Musa Kazım oğlu Ali'nin (Aleyhisselam) oğluyum" diye cevap verdi.¹

İKİNCİ FASIL

SEVGİ

Çocukları sevin ve onlara karşı şefkatli olun.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi)

¹ Bihar-ul Envar: 50/91 ve Keşf-ul Ğumme: 4/187

Çocuklara Sevgi Göstermek

Çocuğun yemeğe, suya ve havaya ihtiyacı olduğu gibi; sevgiye ve muhabbete de ihtiyacı vardır. Zira çocuğun manevî gidasının en güzeli sevgidir. Bundan dolayı çocuk öpülmekten, koklanmaktan ve kucaklanmaktan çok hoşlanır ve lezzet alır.

Bu bakımdan çocukluğun başlangıcından itibaren anne ve baba sevgisinden yeteri kadar yararlanan ve sevginin serin suyuna doyan bir kişi, manevî ve ruhî bakımdan mutlu bir yapıya sahip olur.

Dinî önderlerin rivayetlerinde çocuğa sevgi göstermek konusu çeşitli şekillerde beyan edilmiştir. Şimdi bunların bazılarını hatırlatacağız.

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Şabaniye Hutbesi'nde insanların görevlerini açıklarken şöyle buyurmuştur:

Yaşlılarınıza saygı gösterin. Çocuklarınıza sevgi ve muhabbet gösterin.¹

Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

Müslüman çocuklara sevgi göstermeyen ve yaşlılara saygı göstermeyen kimse, bizden değildir.²

Başka bir rivayette de şöyle buyurmuştur:

¹ Uyun-u Ahbar-ir Rıza: 1/296 ve Bihar-ul Envar: 96/356 ve Vesail-uş Şia: 5/126

² Mecmuuhu Veram: 1/34 ve Elmuhaccet-ul Beyza: 3/365

Çocukları sevin. Onlara karşı şefkatli ve merhametli olun.¹

Ali (Aleyhisselam) şahadet zamanında şöyle vasiyet etmiştir:

Ailenin içinde çocuklara karşı şefkatli ol ve büyüklere saygı göster.²

Başka bir rivayette dostlarına şöyle buyurmuştur:

Çocuk davranışları hususunda büyükleri izlemelidir. Büyükler de kesinlikle çocuklara karşı şefkatli olmalıdırlar. Sakın cahiliyet döneminin zalimleri ve gaddarları gibi davranmayın.³

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Bir kimse çocuğuna karşı çok sevgi gösteriyor ise yüce Allah'ın özel merhamet ve inayeti (ona) şamil olmuş demektir.⁴

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklara Olan Sevgisi

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Küçük bir çocuk iken peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) beni kucığına oturturdu. Beni kucaklayıp bağrına basardı. Ara sıra beni kendi yatağına yatırtırdı. Şefkatinden

¹ Vesail-uş Şia: 5/126 ve Men La Yahzuruh-ul Fakih: 3/311 ve Furu' Kafi: 6/49 ve Bihar-ul Envar: 104/93

² Bihar-ul Envar: 42/203 ve Ema'î Müfit: 129

³ Nehcul Belağâ: Feyz, 531

⁴ Mekarim-ul Ahlakı Tabersî: 115

dolayı yüzünü benim yüzüme koyardı. Beni koklayarak kendi latif kokusuna bürüdü.¹

Evet, çocuğun okşanmaya ihtiyacı vardır. Muhabbet elini onun başına sürüp, ona sevgi dolu gözlerle bakmak gerekir. Sıcacık ve şefkatli bakışlarla onu sevindirmek gerekir.²

Allah'ın Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklara karşı çok şefkatli idi. Taif'e gittiği zaman, Taifli çocuklar onu taşıyorlardı. Ancak peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları incitmemeye çok dikkat ediyordu. Nihayet Taifli çocukları onun etrafından Ali (Aleyhisselam) uzaklaştırmıştır.³

Peygamber efendimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Ensar'ın çocuklarını gördüğü zaman, mübarek elini onların başına sürerdi. Onlara selam verip, onlar hakkında dua ederdi.⁴

Enes b. Malik şöyle söylemiştir:

Ben, ailesine karşı peygamberimizden daha şefkatli birini görmedim.⁵

O her sabah çocuklarının ve torunlarının başlarına şefkatli ellerini sürerdi.⁶ Çocuklara şefkat, sevgi ve muhabbet göstermek peygamber efendimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) özellikleri olarak sayılırdı.⁷

¹ Nehcul Belağa: Molla Fethullah, 406

² Mustedrek-ul Vesail: 2/626 ve Mekarim-ul Ahlak: 113

³ Bihar-ul Envar: 20/52-67 ve Tefsiri Kummî: 1/115

⁴ Şeref-un Nebi: 1/115, Harguşî

⁵ Sireyi Dehlan Der Haşiyeyi Sireyi Halebiye: 3/252 ve Essiret-un Nebeviye: 4/612, İbni Kesir

⁶ Bihar-ul Envar: 104/99 ve Adet-ud Daî: 61

⁷ Elmuhaccet-ul Beyza: 3/366

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) bir gün arkadaşlarıyla birlikte bir yoldan geçiyorlardı. Söz konusu olan yol üzerinde çocuklar oynamaktaydılar. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) çocuklardan birinin yanına oturdu ve onu alnından öptü. Ona karşı şefkatli davrandı. Arkadaşları nedenini sordukları zaman şöyle cevap verdi:

Ben bir gün, bu çocuğu, oğlum Hüseyin (Aleyhisselam) ile oyun oynarken gördüm. Hüseyin'in (Aleyhisselam) ayaklarının altındaki toprakları alıp, kendi yüzüne sürüyordu. Dolayısıyla o Hüseyin'i (Aleyhisselam) sevdiği için ben de onu seviyorum. Cebrail bana "Bu çocuk Hüseyin'in (Aleyhisselam) Kerbala'daki dostları arasında yer alacak" diye haber verdi.¹

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Musa b. İmran, Allah'a dua ederken şöyle sordu: "Rabbim! Senin katında hangi amel daha üstündür?" "Çocukları sevmek, benim katımda bütün amellerden daha üstündür. Zira çocuk öz benliğinde (bana) ibadet eder ve beni sever. Eğer bir çocuk vefat ederse, ben onu rahmetimle cennetime sokarım." diye vahiy geldi.²

Ancak çocuklara sevgi gösterme konusunda aşırıya kaçmamak gerekir. Zira zarar verecektir. Bundan dolayı İslamî rivayetlerde bu konu (aşırı sevgi) yasaklanmıştır.

¹ Bihar-ul Envar: 44/242, h. 36

² Bihar-ul Envar: 104/97-105

Allah Resulü'nün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) İmam Hasan'a (Aleyhisselam) ve İmam Hüseyin'e (Aleyhisselam) Olan İlgisi

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) torunları imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin'e (Aleyhisselam) çok ilgi gösterirdi. Bu hakikat çeşitli kaynaklarda beyan edilmiştir. Şimdi onlardan birkaç tanesini aşağıda hatırlatacağız.

Ehli Sünnet kitaplarında Abdullah b. Ömer'den peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Hasan ve Hüseyin, benim dünyadaki hoş kokulu güllerimdirler.¹

Enes b. Malik'ten şöyle nakledilmiştir:

Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Akrabalarından kimleri daha çok seversin?" diye sordular. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Hasan'ı ve Hüseyin'i ötekilerden daha fazla severim" diye buyurmuştur.²

Başka bir rivayette de Said b. Raşit şöyle nakletmiştir:

Bir gün imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin (Aleyhisselam), peygamberimize (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) doğru koştular. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları kucaklayıp, şöyle buyurdu:

Bu ikisi, benim dünyadaki hoş kokulu güllerimdirler.³

İmam Hasan (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

¹ İhkak-ul Hak: 10/595, Ehli Sünnet kaynaklarından nakletmiştir.

² İhkak-ul Hak: 10/655, Birçok senetle birlikte nakletmiştir.

³ İhkak-ul Hak: 10/609, 619, 621, 623 Sayısız senetle nakletmiştir.

Allah Resulü bana "Ey oğlum! Kuşkusuz sen benim ciğerimin bir parçasısın. Ne mutlu, seni ve çocuklarını seven kişiye. Yazıklar olsun seni öldürecek olan kişiye." diye buyurmuştur.¹

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) imam Hüseyin'e olan ilgisi, onun ağlama sesine dayanamayacak kadar çok idi.

Yezit b. Ebi Ziyad şöyle söylemiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün Aişe'nin evinden çıktıktan sonra Fatıma'nın (Aleyhaselam) evine uğradı. Hüseyin'in (Aleyhisselam) ağladığını işitince Zehra'ya (Aleyhaselam) şöyle buyurdu:

Hüseyin'in ağlamasının beni incittiğini bilmiyor musun?²

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklar İçin Dua Edışı

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklar hakkında uyguladığı yöntemlerden bir diğeri de şu idi: Müslümanlar, kendi çocuklarını peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) huzuruna getirip, onlar için dua etmesini isterlerdi.

Abdullah'ın kızı Cemre şöyle nakletmiştir:

Bir kız "Babam beni Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına götürüp, benim hakkımda dua etmesini istedi. Pey-

¹ Mulhakkat-u İhkak-ul Hak: 11/316

² Mulhakkat-u İhkak-ul Hak: 11/311-314

gamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) beni kucağına oturtup, ellerini başıma koydu ve benim için dua etti." diye nakletmiştir.¹

Çocuklarla İyi Geçinmek

İmam Hüseyin'in (Aleyhisselam) sütannesi olan Abbas b. Abdulmuttalib'in karısı Ümmül Fazl şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün küçücük bir çocuk olan Hüseyin'i (Aleyhisselam) benden alarak, kucağına oturttu. Çocuk, peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elbisesini ıslattı. Ben çocuğu hızla peygamberden (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) alınca, çocuk ağlamaya başladı. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Ey Ümmül Fazl! Yavaş, elbiselerimi su temizler. Ancak oğlum Hüseyin'in kalbindeki üzüntüyü hangi şey giderebilir?²

Şöyle nakledilmiştir:

Bir çocuğu, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) huzuruna adını koyması veya dua etmesi için getirdikleri zaman, peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuğun yakınlarına saygı göstermek amacıyla onu kucağını açarak alırdı ve kucağına oturturdu. Bazen çocuğun, peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elbisesini ıslattığı olurdu. Orada bulunan kişiler, çocuğun yaptığı işi engellemek için çocuğa kızarlar ve sert davra-

¹ Mecme-uz Zevaid: 9/266

² Bihar-ul Envar: 80/104 ve Elluhuf: İbni Tavus, 12 ve Hidayet-ul Ehbab: 176

nırlardı. Ancak Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları yasaklayıp şöyle buyururdu:

Sert davranarak çocuğu yaptığı işten engellemeye çalışmayın.

Sonra çocuğu rahat bırakıp işinin bitmesini sağlardı.

Dua veya ad koyma işi bittikten sonra, çocuğun yakınları, çocuklarını sevinçli bir şekilde alırlardı. Allah Resulünde (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuğun yaptığı işten dolayı en ufak bir rahatsızlık ve üzüntü belirtisi görülmezdi. Çocuğun yakınları gittikten sonra, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elbiselerini yıkkardı.¹

Peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklara Hediye Vermesi

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklara karşı uyguladığı yöntemlerden bir diğeri de onlara hediye vermesidir.

Aişe şöyle nakletmiştir:

Habeşistan padişahı Necaşî, Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Habeş diyarında yapılan altından bir yüzük göndermişti. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Ebul As'ın kızı Ema-me'yi yanına çağırıp şöyle buyurdu:

Ey küçük kız! Kendini bu hediye ile süsle.²

Aişe başka bir rivayette de şöyle nakletmiştir:

¹ Meani-il Ahbar: 211 ve Mekarim-ul Ahlak: 115 ve Bihar-ul Envar:16/240

² Sünen-i İbni Mace: 2/1303

Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) altından yapılmış bir gerdanlık hediye ettiler. Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) eşlerinin hepsi bir yerde toplanmışlardı. Çocuk yaşta olan Ebul As'ın kızı Emame evin bir köşesinde oyun oynuyordu.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gerdanlığı bize göstererek "Bunu nasıl görüyorsunuz?" diye sordu. Hepimiz ona bakarak "Biz şimdiye kadar ondan daha iyisini ve daha güzelini görmedik" diye cevap verdik.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Onu bana verin" diye buyurdu.

Aişe şöyle söylemiştir:

Gözüm kararır ve kafam dönmeye başlamıştı. Ben, onu ötekilerin boynuna takacak diye çok korkmuştum. Ötekiler de benim gibi düşünüyorlardı. Hepimiz sessizce duruyorduk. Emame, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına gelince, peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gerdanlığı onun boynuna taktı ve sonra yanımızdan gitti.¹

Bazı rivayetlerde şöyle nakledilmiştir:

Peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına bir bedevî geldi ve şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resulü! Ben bir ceylan yavrusu avladım. Hasan'a (Aleyhisselam) ve Hüseyin'e (Aleyhisselam) vermeniz için onu size hediye ediyorum." Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) hediyeyi kabul edip avcı adam için dua etti. Sonra ceylan yavrusunu imam Hasan'a (Aleyhisselam) verdi... İmam Hasan (Aleyhisselam) ceylan yavrusunu alıp, annesi Fatıma'nın (Aleyhaselam)

¹ Mecme-uz Zevaid: 9/254

yanına gitti. İmam Hasan (Aleyhisselam) hediye den dolayı çok mutlu idi ve onunla oynuyordu.¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Şehitlerin Çocuklarına Karşı Davranışı

Ukriye b. Cuhnî'nin oğlu Beşir şöyle nakletmiştir:

Ben, Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Uhut savaşı günü hakkında "Babam nasıl şehit oldu?" diye sordum. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **"O Allah yolunda şehit oldu. Allah'ın selamı ve rahmeti onun üzerine olsun."** diye buyurdu. Ben ağlamaya başladım. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) beni tuttu ve elini başıma sürdü. Kendisiyle birlikte (ata veya deveye) bindirip **"Yoksa benim babanın yerinde olmamı istemez misin?"** diye buyurdu.²

Mute savaşı, hicri sekizinci yılın Cemadiyel Evvel ayında gerçekleşmişti. Bu savaşta Zeyd b. Harise, Cafer b. Ebi Talip ve Abdullah b. Revaha olmak üzere İslam ordusunun üç ünlü komutanı şehit olmuştu.³ Ordu Medine'ye geri dönünce, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve Müslümanlar şiirler söyleyerek, onları karşılamaya çıktılar. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) eşeğin üzerinde iken şöyle buyurdu: **"Çocukları alın ve bineklere bindirin. Cafer'in çocuğunu da bana verin."** Ubeydullah, Cafer b. Ebi Talib'in oğlunu

¹ Bihar-ul Envar: 43/312

² Mecme-uz Zevaid: 43/312

³ Sire-i İbni Hişam: 2/381

getirdi. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onu alıp, önüne eşeğin üzerine oturttu.¹

İbni Hişam kitabında şöyle yazmıştır:

Abdullah b. Cafer'in karısı Umeys'in kızı Esmâ şöyle nakletmiştir:

Cafer, Mute savaşında şehit olduğu gün, peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) evimize geldi. Ben, ev işlerini ve çocukların temizliğini yeni bitirmiş idim. Peygamber bana "**Cafer'in çocuklarını yanıma getir.**" diye buyurdu. Ben onları onun yanına getirdim. Çocukları kucaklayıp, ağlayarak onları okşamaya başladı.

Ben "Ey Allah'ın Resulü! Anam babam size feda olsun. Niçin ağlıyorsunuz? Yoksa Cafer ve dostları hakkında size bir haber mi geldi?" diye sordum.

"Evet, onlar bu gün şehit oldular" diye buyurdu...²

Evet, insanların çocukları da peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şefkatli eğitiminden ve gönle huzur veren davranışlarından mahrum değildiler.

Şöyle nakledilmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bazı çocukları kucağına ve bazılarını da omzuna alırdı. Sahabelerine de "**Çocukları kucaklayıp, omzunuza alın**" diye buyururdu. Çocuklar bu tür sahneleri çok severlerdi. Sevinçlerinden dolayı yerlerinde duramazlardı. Bu tatlı anıları hiçbir zaman unutmaz-

¹ Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 1/334 ve Sahih-i Müslim: 15/196 ve Essiret-ul Halebiye: 3/69

² Sire-i İbni Hişam: 2/252

lardı. Çocuklar bir süre sonra bir araya geldikleri zaman, olayı birbirlerine anlatırlardı. Çocuklardan biri onur duyarak "Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) beni kucakladı ve seni de omzuna bindirdi" derdi. Başka bir çocuk de "Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabelere seni omuzlarına almalarını emretti" diye anlatırdı.¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Namazda İken Kendi Evlatlarına Karşı Davranışı

Şedad b. Had şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) öğle veya ikinci namazlarının birinde, Hasan (Aleyhisselam) ya da Hüseyin (Aleyhisselam) ikisinden biri ile birlikte idi. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) safın önüne geçti ve çocuğu da sağ tarafına aldı. Sonra secdeye gitti ve secdeyi çok uzattı.

Rivayet eden kişi babasının sözüyle şöyle naklediyor:

Ben, insanların arasından başımı secdeden kaldırdım. Allah Resulünü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) secdede ve çocuğu da onun üzerine çıkmış bir halde gördüm. Ben, sonra tekrar secdeye geri döndüm.

Namaz bitince, insanlar "Ey Allah'ın Resulü! Bu gün kıldığın namazda secdeyi çok uzattın. Hâlbuki öteki namazlarda böyle yapmıyordun. Yoksa bu konuda size bir emir mi geldi? Yoksa vahiy mi nazil oldu?" diye sordular.

¹ Elmuhaccet-ul Beyza: 3/366

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **"Bunlardan hiçbiri değil. Oğlum sırtıma binmişti. İstedığı şeyi yapabilmesi için onu rahatsız etmek istemedim."** diye buyurdu.¹

Başka bir hadiste de Ebubekir'den şöyle nakledilmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) namaz kılarken, Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin'in (Aleyhisselam) onun sırtına atladıklarını gördüm. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), ayağa kalkıp düz durabilmek ve onların da rahat bir şekilde yere inmeleri için, elleriyle onları tutmuştu. Namazı bittiği zaman onları elbisesinin üzerine oturtup, elleriyle başlarını sıvazlamıştı. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sonra **"Bu iki oğlum, benim dünyadaki hoş kokulu iki gülümdür."** diye buyurmuştu.

Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

Evlad, hoş kokulu güldür. Benim hoş kokulu güllerim ise Hasan ve Hüseyin'dir.²

Başka bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün bir grup Müslüman ile birlikte bir yerde namaz kılmıştı. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) secdeye gittiği zaman, küçük bir çocuk olan Hüseyin (Aleyhisselam) onun sırtına binip, iki ayağını hareket ettirerek "deh deh" demişti.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kafasını secdeden kaldırmak istediği zaman, onu üzerinden alıp kenarına koydu. Bu olay namazın sonuna kadar böyle sürdü.

¹ Mustedrek-i Hâkim: 3/165 ve Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 3/693

² Maktel-ul Hüseyin: 130 (Harezmi) ve İrşad: 2/25 (Şeyh Müfit) ve Mulhakkat-u İhkak-il Hak: 10/615, 11/50

Yahudilerden olan bir adam bu olaya şahit olmuştu. Namazdan sonra Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Çocuklarınıza karşı yaptığınız şeyi, bizler kesinlikle yapmayız." diye arz etti.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Eğer sizler Allah'a ve onun gönderdiği elçiye iman etseydiniz, çocuklarınıza karşı şefkatli olurduz.

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuğa karşı göstermiş olduğu şefkat ve muhabbet, Yahudi olan adamı çok etkilemişti. Bundan dolayı hemen Müslüman oldu.¹

Bu konunun sonunda hatırlatılması gereken şöyle bir nokta bulunmaktadır:

Bazı hadisçilerin naklettiği rivayetlere göre; bu namazlar, farz değil, müstehab (sünnet) namazlardı. Dolayısıyla müstehab namazları çeşitli şekillerde ve hallerde kılmak mümkündür.

Peygamberimize (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) göre; başkalarının çocukları da saygıdeğer idiler. Bu bakımdan onların ruhî duygularına ve maneî hislerine de çok dikkat ediyordu.

¹ Bihar-ul Envar: 43/294-296

ÜÇÜNCÜ FASIL

ÇOCUKLARI ÖPMEK

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

Evlat, hoş kokulu bir güldür.

Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) çocuklar hakkında uyguladığı yöntemlerden bir diğeri de onları öpmektir. Bu davranışın neticesi; anne, baba ve çocuklar arasındaki ilgiyi ve sevgiyi derinleştirmek olarak ortaya çıkmaktadır. Öte taraftan çocuğun sevgi konusundaki susuzluğunu da gidecek en güzel yöntemdir. Öpücük, anne ve babanın çocukları hususundaki şefkatlerini gösterir. Öte taraftan çocuğun varlığındaki (ruhundaki) ilgi ve sevgi fidanını da canlandırır. Çocuk da anne ve babanın ilgisinden ötürü kendinden haberdar olup, öz benliğinde yepyeni bir güç oluşur.

Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) kendi çocuklarına daha çok insanların arasında iken saygı göstermesi çok çekici ve ilginç bir konudur. Bu konunun iki faydası bulunmaktadır:

1- Çocukların şahsiyetlerinin temelleri, insanların arasında iken saygı gösterildiği zaman daha da güçlü bir hale gelmektedir.

2- Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu yolla insanlara çocuk eğitimi yöntemini öğretmiştir.

İslam dininde çocukları öpmek çok tavsiye edilmiştir.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

Yüce Allah çocuğunu öpen bir kimse için bir iyilik (sevap) yazar. Yüce Allah çocuğunu sevindiren bir kimseyi ise kıyamet gününde sevindirecektir.¹

Aişe şöyle nakletmiştir:

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına bir adam gelip "Siz, çocukları öpüyor musunuz? Ben şimdiye kadar bir çocuk bile öpmedim." dedi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Allah rahmetini senin kalbinden almışsa, ben ne yapabilirim?²

Başka bir hadiste de şöyle nakledilmiştir:

Adam "Ben şimdiye kadar hiçbir çocuğu öpmedim." deyip gidince, peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Bana göre; bu adam ateş ehliindedir.³

Başka bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin'i (Aleyhisselam) öpünce, Akra b. Habes "Benim on çocuğum var ve şu ana kadar hiçbirini öpmedim." dedi. Sonra Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

¹ Kafi: 6/49 ve Mekarim-ul Ahlak: 113 ve Bihar-ul Envar: 23/113

² Sahih-i Buharî: 8/9

³ Bihar-ul Envar: 104/99 ve Vesail-uş Şia: 15/202 ve Kâfi: 6/50

Allah rahmetini senden almışsa, ben ne yapabilirim?¹

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Çocuklarınızı öpün. Zira her öpüşte sizin için bir derece ve makam bulunmaktadır.²

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Çocuklarınızı çokça öpün. Zira yüce Allah size her öpüşte bir makam ve derece inayet edecektir.³

İbni Abbas şöyle nakletmiştir:

Ben, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanında idim. Onun sol dizinin üzerinde oğlu İbrahim (Aleyhisselam) ve sağ dizinin üzerinde ise imam Hüseyin (Aleyhisselam) oturuyordu. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bazen İbrahim'i (Aleyhisselam) ve bazen de Hüseyin'i (Aleyhisselam) öpüyordu.⁴

Çocuklara Karşı Adaletli Davranmak

Babaların ve annelerin çocukları hususunda göz önünde bulundurmaları gereken bir başka nokta da, çocuklar arasında adaletli davranma konusudur. Zira çocuklar başlangıçta adaletin lezzetini tadarlar, onu güzelce hissederler ve onunla tanışırlar ise onu kendileri ve toplum için hayat mihveri olarak bileceklerdir. Adaletsizlikten, zulümden ve ayrımcılıktan da (nefret edip) uzaklaşacaklardır. Çünkü

¹ Bihar-ul Envar: 104/93

² Vesail-uş Şia: 15/126

³ Vesail-uş Şia: 15/126

⁴ Bihar-ul Envar: 43/161 ve 22/153 ve Menakib-i İbni Şehr-i Aşub: 3/234

çocukların hayatında hiçbir şey küçük değildir. Bu bakımdan adaleti uygulama hususundaki en küçük konu bile gerekli görünmektedir.

Ali (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), iki çocuk sahibi olan ve yalnızca birini öpen bir adamı görünce "Onların arasında niçin adaletli davranmıyorsun?" diye buyurdu.¹

Ebu Saidi Hudrî şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün kızı Fatıma'nın (Aleyhaselam) evine gitti. Ali (Aleyhisselam) yatağında yatmakta idi. Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin (Aleyhisselam) da onların yanında idiler. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onlar için su getirdi. Hüseyin (Aleyhisselam) öne geçince, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Kardeşin Hasan (Aleyhisselam) suyu senden önce istemişti.

Hz. Fatıma (Aleyhaselam) şöyle sordu:

Hasan'ı (Aleyhisselam) mı daha çok seviyorsun?

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Bana göre ikisi de eşittirler. Birinin ötekine karşı hiçbir üstünlüğü yoktur. Ancak adaletin uygulanması ve ikisinin de sıralarına göre suyu içmeleri gerekir.²

Enes şöyle nakletmiştir:

¹ Bihar-ul Envar: 104/97 ve 22/153 ve Menakib-i İbni Şehr-i Aşub: 3/234

² Mecmeu-z Zevaid: 9/171

Bir gün bir adam peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanında otururken, oğlu oraya geldi. Adam onu öpüp, dizinin üzerine oturttu. Sonra adamın kızı geldi. Onu öpmeden yanına oturtunca, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Onların arasında niçin adaletli davranmadın?¹

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Kendi aranızda adaletle davranılmasını arzuladığınız gibi; çocuklarınızın arasında da adaletle davranın.²

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Hz. Fatıma'yı (Aleyhaselam) Öpmesi

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kızı Fatıma'yı (Aleyhaselam) çok severdi. Fatıma'nın (Aleyhaselam) kocası ve çocuğu olmasına karşın; Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onu öperdi.

Eban İbni Tağlib şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kızı Fatıma'yı (Aleyhaselam) çok öperdi.³

İmam Bakır (Aleyhisselam) ve imam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuşlardır:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gece uyumadan önce Fatıma'yı (Aleyhaselam) öperdi. Yüzünü, kızının bağrına koyar ve onun için dua ederdi.¹

¹ Mecmeu-z Zevaid: 8/158 ve Mekarim-ul Ahlak: 113

² Bihar-ul Envar: 104/92, h. 16

³ Bihar-ul Envar: 8/142

Aişe şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün Fatıma'nın boynunu öptü. Ben ona "Ey Allah'ın Resulü! Başkalarına, Fatıma'ya (Aleyhaselam) davrandığın gibi davran mı yorsun." deyince şöyle buyurdu:

Ey Aişe! Ben, ne zaman cenneti arzulasam onun boynunu öpüyorum.²

Çocuğu Kaç Yaşından Sonra Öpmek Gerekir?

Şimdi "Çocuğu kaç yaşından sonra öpmek gerekir?" sorusu gündeme gelmektedir. Bu soruya cevap vermek için dinî önderlere başvuracağız.

İslam dini çocukları terbiye etme programı konusuna 6 ile 10 yaşları arasına özel ilgi göstermiştir. Bu konuda gerekli olan buyrukları Müslümanlara vererek, bireylerin bedensel ve ruhsal yapıları ile ilahî kanunların uyumunu göz önünde bulundurmuştur. Bu yüzden, çocuklarda ahlakî bozukluklar meydana gelmemesi için amelî yöntemlerle çocukların cinsî eğilimlerinin alt yapısını kontrol altına almıştır.

Bundan dolayı İslam dini altı yaşından büyük olan çocukların cinsî eğilimlerini tahrik edecek bütün davranışları yasaklamıştır. Bu konuda babalara ve annelere de çocukların cinsî eğilimlerini gizlemeleri için müsait bir ortamı hazırlamalarını emretmiştir.

¹ Bihar-ul Envar: 42/43-55

² Zehair-ul Akabî 36 ve Yenabiu-l Meveddet: 260

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

Altı yaşındaki kız çocuğunu, erkek çocuğu öpmemelidir. Aynı şekilde kadınlar da altı veya yedi yaşındaki erkek çocuğunu öpmekten sakınmalıdırlar.¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) İmam Hasan'ı ve İmam Hüseyin'i (Aleyhisselam) Öpmesi

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kızı Fatıma'ya (Aleyhaselam) ilave olarak, onun çocukları olan imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin'i (Aleyhisselam) de çok severdi ve öperdi.

Ebu Hureyre şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin'i (Aleyhisselam) her zaman öperdi. Bir gün Ensar'dan olan Uyeyne "Benim on tane çocuğum var ve şu ana kadar hiçbiri-
nini öpmedim." deyince, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Merhametli (şefkatli) davranmayan bir kimseye, merhametli davranılmayacaktır.²

Selman-ı Farisî şöyle nakletmiştir:

Ben bir gün peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına varmıştım. Hüseyin'i (Aleyhisselam) dizine oturtup, alnını ve bazen de dudağını öptüğünü gördüm.³

¹ Mekarim-ul Ahlak: 115

² Mustedrek-i Hakim: 3/170 ve Buhari: 34, Eledeb-ul Mufret

³ Bihar-ul Envar: 36/241 ve Kemal-ud Din ve Tamam-un Nime: 152 ve Elhisal: 2/76 ve Kifayet-ul Eser: 7

İbni Ebi Dünya şöyle nakletmiştir:

Zeyd b. Erkam, fasık Ubeydullah b. Ziyad'ın imam Hüseyin'in (Aleyhisselam) dudağına sopayla vurduğunu görünce, ona şöyle dedi:

"Kaldır sopanı. Allah'a yemin olsun ki, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu iki dudağı defalarca öptüğünü gördüm."

Bu sözleri söyledikten sonra ağlamaya başladı. İbni Ziyad ona şöyle dedi:

Allah seni ağlatsın. Eğer yaşlı bir ihtiyar ve aklını da yitirmemiş olsaydın, şuracıkta boynunu kesmelerini emrederdim.¹

Zemahşerî şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün Hasan'ı kucaklayıp öptü. Sonra onu dizinin üzerine koyup şöyle buyurdu:

"Hilim, sabır ve heybetimi ona bağışladım."

Sonra Hüseyin'i (Aleyhisselam) de kucaklayıp öptü ve dizinin üzerine koyup şöyle buyurdu:

"Buna da cesaret, cömertlik ve eli açıklığımla bağışladım."²

¹ Essavaik-ul Muhrika: 196 ve İhkak-ul Hak: 10/746

² Rabi-ul Ebrar: 513

DÖRDÜNCÜ FASIL

ÇOCUKLARLA OYUN OYNAMAK

Kimin çocuğı varsa, ona karşı çocukça davranmak zorundadır.

Peygamber Efendimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi)

Çocukları şahsiyetli bir birey olarak yetiştirme konusunda etkisi olan yöntemlerden bir diğeri de, büyüklerin onlara katılarak onlarla oyun oynamasıdır. Zira çocuklar bir taraftan kendilerinde hissettikleri bedensel zayıflıklarından, bir taraftan büyüklerde gördükleri kudretten, bir taraftan da fıtrî bakımdan olgunlaşmaya âşık olmalarından dolayı; büyüklerin işlerini ve davranışlarını taklit edip, kendilerini onlar gibi göstermeye çalışırlar.

Babalar ve anneler, kendilerini çocuklarının seviyesine indirip oyun oynayarak onlara katılmaları, kesinlikle çocuklarını mutlu edecek ve heyecanlandıracaktır. Kendi iç âlemlerinde de çocukça işlerinin çok önemli olduğunu hissetmelerine neden olacaktır.

Bundan dolayı büyüklerin çocuklarla oyun oynamaları, günümüzdeki eğitim programlarında çok değerli bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bilim adamları ve psikologlar, bu

yöntemi anne ve babanın görevi olarak değerlendirmektedirler.

T. H. MORRIS "Anne ve babalar için dersler" adlı kitabında şöyle söylemektedir:

"Çocuklarınızla arkadaş ve dost olmalısınız. Onlarla oyun oynamalısınız. Onlara roman (öykü) okumalısınız. Onlarla samimice ve dostça söyleşiler yapın. Özellikle babalar ve anneler, kendilerini çocukların seviyesine indirip, onların anlayabileceği bir dille konuşmaları gerektiğini bilmelidirler."¹

Bir başka psikolog kitabında şöyle söylemektedir:

"Baba, çocuklarının oyun ve eğlencelerine katılmak zorundadır. (Onlara) güzel bir şekilde uyum sağlamanın gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Elbette onlara oranla zaman, mekân ve hayatın mevsimleri farklıdır. Çocuklarının oyunlarına katılan bir babanın vakti kuşkusuz azdır. Ancak çocukların seviyesine inmenin değeri, çocuklara göre; vakit az olsa bile her halükarda vakit ayrılması gerekli olan çok önemli bir konudur."²

Çocuklardaki Oyun Oynama İçgüdüsü

Yüce Allah'ın çocukların vücudunda karar kıldığı içgüdülerden biri de, oyuna ilgi gösterme içgüdüsüdür. Çocuk koşar, düşer ve kalkar. Bazen de kendi oyuncaklarıyla oynayarak, onların yerlerini değiştirmekten zevk alır. Bu tür

¹ Bizler ve Çocuklarımız: 45

² Bizler ve Çocuklarımız: 22

hareketler başlangıçta anlamsız görülse de, çocuğun cismî ve ruhî yönden olgunlaşmasına neden olur. Bunlar vesilesiyle çocuğun bedeni sağlamlaştırır ve tefekkür etme gücü artırır. Ruhî güçlerini ortaya çıkarır. Belki de İslamî rivayetlerde kendisine işaret edilen çocuklarla oyun oynama konusuna önem vermenin delillerinden biri de bu olabilir.

Çocuğun oyun oynaması; bir tür irade bağımsızlığı alıştırmayı, yaratılış gücünü canlandırması ve yeni bir şey oluşturması demektir. Zira çocuk oyuncaklar vesilesiyle bir bina yapmaya çalışırken, bir bina mühendisi gibi; düşünce gücünün tamamından yararlanmakta ve içinde bulunduğu halden zevk almaktadır. İşin ortasında iken her hangi bir engel ile karşılaştığı zaman, çareler düşünmeye başlanmaktadır... Netice olarak bu işlerin hepsinin, çocuğun şahsiyetini oluşturma ve aklını olgunlaştırma konularında çok etkisi bulunmaktadır.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

Kimin çocuğu varsa, ona karşı çocukça davranmak zorundadır.¹

Yine şöyle buyurmuştur:

Yüce Allah'ın rahmeti; hayır ve hayırseverlik konusunda evladına yardım eden, ona iyilik gösteren, bir çocuk gibi çocukluk döneminde ona arkadaş olan, onu bilgili ve edepli bir şekilde yetiştiren babaya olsun.²

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

¹ Vesail-uş Şia: 15/203 ve Men La Yahzuruh-ul Fakih: 3/312 ve Kenzu-l Ummal: h. 45413

² Mustedrek-ul Vesail: 2/626

Çocuğunu oyun oynaması için yedi yaşına kadar özgür bırak.¹

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Çocuk ilk yedi yıl içinde oyun oynar. İkinci yedi yıl içinde ilim ve bilgi öğrenir. Üçüncü yedi yıl içinde helalleri ve haramları (dinî hükümleri) öğrenir.²

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Çocuğu olan bir kimse, onu terbiye etmek için (ona) karşı çocukça davranmak zorundadır.³

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Çocuklarla Oyun Oynaması

İslam dininin aziz peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocukları imam Hasan (Aleyhisselam) ve imam Hüseyin (Aleyhisselam) ile oyun oynardı. Bu konu hakkında birçok rivayet nakledilmiştir. Şimdi onlardan bazılarına işaret edeceğiz.

Şöyle nakledilmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) her sabah çocuklarının ve çocuklarının evlatlarının başlarına şefkat ve sevgi elini sürerdi. İmam Hüseyin (Aleyhisselam) ile de oyun oynardı.⁴

Yali b. Merre şöyle nakletmiştir:

¹ Kafi: 6/47

² Kafi: 6/47

³ Vesail-uş Şia: 5/126

⁴ Sünen-un Nebî: 152 ve Rahmet-i Alemyan: 658 ve Bihar-ul Envar: 43/285

Allah Resulünü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir yemeğe davet etmişlerdi. Biz de onunla birlikte idik. Hasan'ın (Aleyhisselam) sokakta oyun oynadığını gördük. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) de görünce, insanların arasından koşarak, onu kucaklamak için ellerini açtı. Ancak çocuk sağa sola koşarak kaçıyor ve Allah Resulünü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) de güldürüyordu. Nihayet peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuğu yakalayıp, bir elini Hasan'ın (Aleyhisselam) çenesine ve öteki elini de başının üzerine koydu. Sonra yüzünü çocuğun yüzüne yaklaştırıp öptü ve şöyle buyurdu:

Hasan bendir ve ben de ondanım. Kim onu severse, yüce Allah da onu sever.¹

Birçok rivayette bu olayın imam Hüseyin (Aleyhisselam) hakkında da gerçekleştiği nakledilmiştir.²

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

İmam Hüseyin (Aleyhisselam) bir gün peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kucağında oturuyordu. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onunla oyun oynayıp gülüyordu. Aişe "Ey Allah'ın Resulü! Bu çocukla ne kadar çok oyun oynuyorsun?" dedi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Vay sana! Onu nasıl sevmeyeyim? Çünkü o benim kalbimin meyvesi ve gözümün nurudur.³

Cabir b. Abdullah şöyle nakletmiştir:

¹ Bihar-ul Envar: 43/306

² Mustedrek-ul Vesail: 2/626 ve Sahih-i Tirmizî: 5/615 ve Mustedrek-i Hakim: 2/177

³ Bihar-ul Envar: 44/260 ve Kamil-uz Ziyaret: 68 ve Hayat-ul Hayevan: 1/111

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabesinin çocuklarıyla oyun oynar ve onları yanına oturturdu.¹

Enes b. Malik şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) insanların en ahlaklısı idi. Benim, süttten yeni kesilen küçük bir kardeşim vardı. Ona ben bakıyordum. Onun künyesi Ebu Umeyr idi. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onu görünce, şöyle buyurdu:

Seni süttten keserek başına neler getirdiler?

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onunla oyun da oynamıştı.²

Başka bir hadiste de şöyle nakledilmiştir:

İslam peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Abbas'ın oğulları olan Abdullah, Ubeydullah ve Kuseyyer'i (veya Kassum'u) yanına çağırıldı. Onlar oyun oynama çağında olan çocuklardı. Peygamber onlara şöyle buyurdu:

Yanıma hanginiz daha erken gelirse, onun ödülü şu veya budur.

Çocuklar yarışarak ona doğru koşup geldiler. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları kucaklayıp öptü.³ Ara sıra onları sırtına bindirdi ve bazen de başları okşadı.⁴

¹ Şeref-un Nebî: 102 (Harguşî) ve Nihayet-ul Mesul Fi Rivayet-ur Resul: 1/340

² Sahih-i Bahiri: 3/37-55 ve Delail-un Nübüvvet: 154 (Beyhakî) Sahih-i Müslim'den naklen (Damağani'nin tercümesi.)

³ Essiret-ul Halebiye: 3/340 ve Esed-ul Ğabe: 5/210 ve Mecmeu-z Zevaid: 9/285

⁴ Mecmeu-z Zevaid: 9/285 ve Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 1/337

Çocukları Sirta Bindirmek

İslam'ın aziz önderinin çocuklar hususunda uyguladığı yöntemlerinden bir diğeri de, onları sırtına ve bazen de önüne bindirmesidir. Bu yöntem ruhî bakımdan çocuklar için çok çekici bir konudur. Çünkü onlar, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu davranışını, çok değerli bir onur ve kıvanç olarak değerlendirmekte idiler. Bundan dolayı bu tür konular onlar için unutulmaz anılar idi.

İlgi çeken noktalardan bir diğeri de, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bazen çocuklarını mübarek omzuna bindirmesi idi. Bazen de çocuğunu sırtına bindirirdi. Başkalarının çocuklarını da sırtına bindiriyordu. Bunların her biri için bu fasılda örnekler açıklanacaktır.

Hatırlattığımız gibi; İslam'ın aziz önderi, kendi çocuklarını mübarek sırtına bindirip, onlarla oyun oynuyordu. Bu konu hakkında birçok rivayet nakletmişlerdir.

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çok değerli sahabeti Cabir, şöyle nakletmiştir:

Ben bir gün, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına vardım. Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin (Aleyhisselam), onun sırtına binmiş idiler. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elleri ve ayakları üzerinde emekleyerek hareket ediyor ve şöyle buyuruyordu:

Sizlerin bineği, ne güzel binektir. Sizler de ne güzel binicilersiniz.¹

¹ İhkak-ul Hak: 10/714 ve Bihar-ul Envar: 43/285 ve Sünen-i Nesaî: 2/229 ve Mustedrek-i Hakim: 3/166 ve Mecmeu-z Zevaid: 9/182

İbni Mesut şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin'i (Aleyhisselam) sırtına (omzuna) bindirip, Hasan'ı sağ tarafında ve Hüseyin'i de sol tarafında taşırdı. Hareket ederken şöyle buyururdu:

Sizlerin bineği, ne güzel binektir. Sizler de ne güzel binicilersiniz. Babalarınız sizden daha faziletlidir.¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Halkın Çocuklarını Sırtına Bindirmesi

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabenin çocuklarına da kendi çocuklarına davrandığı gibi davranırdı. Onları sırtına bindirirdi. Şimdi bu konu hakkında birkaç rivayet hatırlatılacaktır.

Cafer b. Ebi Talib'in oğlu Abdullah şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün beni sırtına bindirdi ve bana hiçbir kimseye açıklamayacağım bir olayı anlattı.²

Şöyle nakledilmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) her hangi bir yolculuktan döndükten sonra çocuklarla karşılaştığı zaman, olduğu yerde durur ve onları kaldırmalarını emrederdi. Sonra bazılarını önüne ve bazılarını da sırtına bindirirdi. Bir süre sonra çocuklar birbirlerine "Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi)

¹ Bihar-ul Envar: 43/286

² Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 1/335 ve Sahih-i Müslim: 15/197

beni önüne; ancak seni sırtına bindirdi." derlerdi. Bazıları da "Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabelerine seni sırtına bindirmeleri için emir verdi." derlerdi.¹

Fuzeyl b. Yessar, imam Bakır'dan (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün bir iş yapmak için evden dışarı çıktı. Fazl b. Abbas'ı görünce "Şu çocuğu benim sırtıma bindirin." diye buyurdu. Bu yüzden, çocuğu peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sırtına bindirdiler. Peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) (düşmemesi için) ona dikkat ediyordu.²

Cafer'in oğlu Abdullah şöyle nakletmiştir:

Ben, Abbas'ın çocuklarından Kussem ve Ubeydullah ile birlikte oyun oynuyordum. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanımdan geçerken, şöyle buyurdu:

Şu çocuğu (Ubeydullah'ı) binmesi için yukarı kaldırın.

Onu kaldırıp, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) önüne bindirdiler. Sonra şöyle buyurdu:

Şu çocuğu (Kussem'i) da kaldırın.

Onun da kaldırıp, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sırtına bindirdiler...³

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) omzuna çocukları nasıl bindirdikleri hususunda birçok rivayet nakledilmiştir. Şimdi onları hatırlatacağız:

¹ Elmuhaccet-ul Beyza: 3/366

² Bihar-ul Envar: 77/135 ve Emalf Saduk: 2/287

³ Mecmeu-z Zevaid: 9/285 ve Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 1/337

1- Her ikisini de, iki omzuna, yüz yüze gelecekleri bir şekilde bindirmiştir.

2- Her ikisini de, iki omzuna, sırt sırta gelecekleri bir şekilde bindirmiştir.

3- Birini sağ omzuna ve ötekini de sol omzuna oturttu.

4- Birini sağ omzunun ön tarafına ve ötekini de sol omzunun arka tarafına oturttu.¹

¹ Menakib-i İbni Şehri Aşub: 3/387 ve Bihar-ul Envar: 43/285

BEŞİNCİ FASIL

ÇOCUKLARA SU VE YEMEK VERMEK

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) hakkında şöyle söylemişlerdir:

Küçük ve büyük, herkese selam verirdi.

Çocukları terbiye etme ve eğitime yolundaki ağır ve dakik görevlerden biri de, onlar arasında adalet ve eşitliği sağlamaktır. Bu yüzden çok çocuklu anne ve babalar, davranışları hususunda onlara karşı adaletli, insafli ve eşit olmak zorundadırlar. Bazılarının aşâğılık kompleksine kapılmaması için, hepsini hesaba katmak gerekir. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu davranışı kendi çocukları hususunda uygulamıştır. Bu konu hakkında, yani çocuklara su vermeye ve onlara karşı adaletli olmaya ilişkin, şöyle nakledilmiştir.

Ali (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün bizim evimize geldi. Ben, Hasan ve Hüseyin bir örtünün altında uyuyor idik. Hasan su istedi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kalkıp, bir bardak su getirdi. O anda Hüseyin uykudan uyandı ve su istedi. Ancak Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) suyu ilk önce ona vermedi.

Fatıma (Aleyhaselam) "Ey Allah'ın Resulü! Sanki Hasan'ı, Hüseyin'den daha çok seviyor gibisin." dedi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Hasan, Hüseyin'den önce su istemişti. Ben, sen, Hasan, Hüseyin ve uyuyan kişi (Ali) kıyamet gününde bir mekânda olacağız.¹

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kendi elleriyle çocuklarına yemek verirdi. Bu davranış, çocukların ruhî âlemlerine çok önem verdiğini beyan etmektedir.

Selman şöyle nakletmiştir:

Bir gün Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) evine vardım. Hasan (Aleyhisselam) ve Hüseyin (Aleyhisselam) onun yanında yemek yiyorlardı. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), yemek lokmasını bazen Hasan'ın (Aleyhisselam) ağzına ve bazen de Hüseyin'in (Aleyhisselam) ağzına veriyordu. Yemek yendikten sonra, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Hasan'ı (Aleyhisselam) omzuna ve Hüseyin'i (Aleyhisselam) de dizinin üzerine oturttu. Sonra bana yönelerek şöyle buyurdu:

Ey Selman! Onları seviyor musun?

"Ey Allah'ın Resulü! Sizin yanınızda ne kadar büyük bir makama sahip olduklarını gördükten sonra, onları nasıl sevemem?" diye cevap vermiştim.²

¹ Mecmeu-z Zevaid: 9/169

² Bihar-ul Envar: 36/304, h. 143 ve Kifayet-ul Eser: 7

Çocuklara Selam Vermek

İslam dininin aziz peygamberinin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yerleştirdiği güzel yöntemlerden bir diğeri de, çocuklara selam vermektir. Çünkü çocuklar küçük olmalarına, yaramazlık yapmalarına ve sorumluluktan kaçmalarına karşın; her şeyi çok iyi anlarlar ve sevgiyi derk ederler.

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu yöntemi, çocukların kendi aralarında yer almasını istemeyerek, onları kendilerinden farklı ve küçük bilen, dar görüşlü ve cahil kişilerin görüşlerinin aksinedir. Ancak İslam mektebinde büyüklerin layık olduğu davranışların hepsine, onların da layık olduğu açıklanmıştır.

Evet, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklara saygı gösterip, onları toplumsal ortama katmak için çok çaba sarf etmiştir. Çocuklara selam verme konusunda ise sayısız birçok rivayet nakledilmiştir. Şimdi onlardan bazılarına işaret edeceğiz:

Enes b. Malik şöyle nakletmiştir:

Hız. Muhammed (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir yolda birkaç çocukla karşı karşıya geldi. Onlara selam verip, yemek yedirdi.¹

Başka bir rivayette de şöyle nakletmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir gün bizim yanımıza geldi. Biz o zaman çocuk idik. Bize selam verdi.²

İmam Bakır (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

¹ Mekarim-ul Ahlak: 31 ve Bihar-ul Envar: 16/229 ve Mekarim-ul Ahlak: 14

² Sünen-i İbni Mace: 2/2220

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **"Beş şeyi ölüm anına kadar terk etmeyeceğim. Onlardan biri de çocuklara selam vermektir."** diye buyurmuştur.¹

Başka bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), küçük ve büyük, herkese selam verirdi.² Selam verme konusunda öteki insanlardan, hatta çocuklardan bile çabuk davranırdı.³ Kimi görürse görsün, selamı önce o verip elini uzatırdı.⁴

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

Benden sonra Müslümanlar arasında bir sünnet olarak kalıp, ona amel etmeleri için, çocuklara selam verme konusuna çok dikkat ediyorum.⁵

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **Çocukları Döver Miydi?**

Acaba Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocukları terbiye etmek amacıyla dayaktan ve kötekten yararlanmış mıdır, yoksa yararlanmamış mıdır?

¹ Mustedrek-ul Vesail: 2/96 ve Emalî Saduk: s. 44 ve Uyun-u Ahbar-ir Rıza: 235 ve Elhısal: 1/130 ve İlel-uş Şerayi: 54 ve Bihar-ul Envar: 16/215, h. 2

² Mustedrek-ul Vesail: 2/69

³ Rahmet-i Alemyan: 663

⁴ Nihayet-ul Mesul Fi Rivayet-ur Resul: 1/341 ve Mekarim-ul Ahlak: 1/23

⁵ Vesail-uş Şia: 3/209

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) hayatını ve davranışlarını dakik bir şekilde incelediği zaman, şöyle anlaşılmaktadır:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), çocukları terbiye etme amacıyla hiçbir zaman dayaktan yararlanmamıştır. Dayak atmak gerekli ve kaçınılmaz olsa da peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) istifade etmemiştir. Terbiye edildiği dönemde kendisine sert ve kaba bir şekilde yaklaşmayan çocuk sayısı çok azdır. Ancak bizim üzerinde durduğumuz konu ise "Acaba çocuğa dayak atmak mümkün müdür, yoksa değil midir?" konusudur.

İslamî rivayetleri ve dinî önderlerin davranışlarını incelediğimiz zaman "Çocukları dövmemek gerekir." diye anlaşılmaktadır. Günümüz dünyasında da bilimsel ve ahlaksal bakımdan, çocukları edeplendirmek veya cezalandırmak amacıyla, onlara dayak atmak doğru bir davranış olarak kabul edilmemektedir. Yaklaşık bütün ülkelerde dayak atmak engellenmektedir.

Ancak İslam önderlerinin yöntemlerinden habersiz olan bir grup cahil gaflet ederek, çocuklara dayak atmayı yasaklayan rivayetlere önem vermemektedirler.

İmam Kazım (Aleyhisselam), evladını yakınan bir adama açıkça şöyle buyurmuştur:

Evladına vurma. Onu edeplendirmek için ona küs. Ancak dikkat etmelisin ki, küskünlük uzun sürmemelidir. Onunla çabucak barış.¹

¹ Bihar-ul Envar: 104/99, h. 74 ve İddet-ud Daî: 61

İslam'ın aziz peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), kendisi çocuklara dayak atmamasının yanı sıra, bu davranışı yapan bir kimseye de şiddetli bir şekilde muhalefet ve itiraz ederdi. Tarih, bu konu hakkında birçok numune kayıt altına almıştır.

Ebu Mesut Ensarî şöyle nakletmiştir:

Benim bir kölem vardı ve ben ona dayak atardım. Arkamdan bir kimsenin şöyle seslendiğini işittim:

Ebu Mesut! Seni ona karşı güçlü kılan Allah'tır.

Arkama dönüp bakınca Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) olduğunu gördüm. Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Onu Allah yolunda azat ettim" diye arz ettim. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Eğer bu işi yapmasaydın, ateşin alevi sen kaplayacaktı.¹

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle nakletmiştir:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kölesini döven Beni Feht kabilesinden bir adamla karşılaştı. Köle, Allah'a sığınarak feryat ediyor ve yardım istiyordu. Ancak sahibi önem vermiyordu. Köle, Allah Resulünü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) görünce, ondan yardım istedi. Sahibi ona dayak atmayı bıraktı. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kölenin sahibine şöyle buyurdu:

Allah'tan kork ve ona dayak atma. Onu, Allah hakkı için bağışla.

¹ Bihar-ul Envar: 74/142, h. 12

Ancak adam onu bağışlamadı. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **sonra şöyle buyurdu:**

Onu Muhammed hakkı için bağışla. Ancak Allah, bir kimseyi kendi hakkından dolayı bağışlamalarına Muhammed'den daha layıktır.

O adam "Onu Allah yolunda azat ettim" dedi. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **şöyle buyurdu:**

Beni peygamberlik üzere seçip gönderene yemin ederim ki, eğer onu azat etmeseydin cehennem ateşinin harareti seni yakalayacaktı.¹

Tarih incelendiği zaman şöyle anlaşılmaktadır:

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yaramazlık yapan (ve suç işleyen) çocukları da dövmemiştir. Onlara karşı sevgiyle ve güzel bir ahlakla davranmıştır.

Tarihte şöyle nakledilmiştir:

İslam ordusu Uhut savaşı için hazırlanırken, ordunun içinde coşkuyla ve iştahla hazırlanmış olan çocuklar da görünüyordu. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onlar için üzül-
dü ve onları geri gönderdi. Söz konusu olan çocuklar arasında Rafî b. Hatic adında bir çocuk da bulunmaktaydı. Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun güzel bir ok atıcısı olduğunu söylediler. Bu yüzden peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun da İslam ordusuyla birlikte gelmesine izin ver-
di.

Başka bir çocuk da ağlayarak Rafî'den daha güçlü olduğunu iddia etti. Bundan dolayı peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve

¹ Bihar-ul Envar: 74/143, h. 15

Alihi) onlara güreş yapmalarını emretti. Güreş yarışmasında Rafî yenildi. Sonra peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ikisinin de savaşa katılmasına izin verdi.¹

Bu bakımdan, dayak, terbiye etme konusunda belirleyici bir etken ve çözüm yolu unvanıyla kabul edilmemelidir. Özellikle bu yöntem uzun bir süre devam ederse; çocuğun şahsiyetine zarar verir, dayağın etkisi de yok olur gider, çocuk onu sıradan bir olay gibi sanmaya ve ondan korkmaya başlar, sonunda da utanma duygusunu yitirir.

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Akıllı bir insanın öğüt alması, edep ve terbiye vesilesiyle gerçekleşir. Kırbaçla (dayakla) terbiye olanlar, yalnızca dört ayaklı hayvanlardır.²

Bu yüzden, fizikî cezanın önlenmesi, ergenlik çağına ulaşmadan suç işleyen kişiler hususunda had cezası uygulanması caiz görülmeyecek kadar çok önemli bir konudur. Bu bakımdan böyle kişiler ahlakî cezalara çarptırılmak zorundadırlar.³

Bundan dolayı İslam peygamberinin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve-ya öteki dinî önderlerin hayatlarında, çocukları terbiye konusunda dayağa ihtiyaç duyduklarını görmüyoruz. Onlar, her zaman çocuklarının yanında şefkatli bir dost, sevilme-ye değer bir önder, dert arkadaşı ve merhametli bir kılavuz olarak yer almışlardır. Evlatları çocuk iken onlarla birlikte oyun oynamışlardır. Büyüdükleri zaman ise onlarla dost, arkadaş ve ahbab olmuşlardır. Onları izleyen (Müs-

¹ İslam ve Terbiyet-i Kudekan: 1/224

² Şerhi Ğurer-ul Hikem: 1/10, h. 81

³ Mustedrek-ul Vesail: 3/223

lûmanlar) için işte bu yöntem çeşitli zamanlar ve mekânlarda çözüm yolu olabilir. Çünkü İslam ve dinin programları özel bir zamana, özel bir mekâna ve özel bir gruba ait değil; bilakis bütün zamanlara, mekânlara ve insanlık âlemine aittir.

İKİNCİ BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN (SALLELLAHU ALEYHİ VE ALİHİ) GENÇLERE KARŞI DAVRANIŞI

Gençlik, yüce Allah'ın değerli nimetlerinden ve insan hayatındaki çok büyük mutluluk sermayelerinden biridir.

BİRİNCİ FASIL

GENÇLİK ENERJİSİ

Ben sizlere gençlere karşı iyi davranmanızı tavsiye ediyorum.

Peygamber Efendimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi)

Birinci kısımda İslam'ın aziz peygamberinin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) çocuklara karşı davranışlarıyla kısaca tanıştık. Şimdi ise peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gençlere karşı davranışlarını içeren ikinci kısma başlıyoruz. (İnşallah) toplum ve Müslümanlar için çözüm yolu olur.

Bir ülkenin en büyük sermayelerinden biri de, insan gücüdür. Bir ülkedeki insan gücünün en önemlisini ise söz konusu olan ülkenin genç kuşağında görmek mümkündür. Çünkü hayat sorunlarını yenip, zorlu ve çetin yolları kolayca aşabilecek olan güç ve enerji, sadece genç kuşağın gücü ve enerjisidir.

Eğer yeşil ve bayındır mezralar varsa; eğer ağır sanayinin büyük çarkları hareket halindeyse; eğer yerin derinliklerinden yeraltı kaynakları çıkartılıyorsa; eğer büyük saraclar ve binalar gökyüzünü delip yukarı doğru uzanıyorsa; eğer şehirler oturulacak bir duruma getiriliyorsa; eğer ülke ekonomisi ilerliyorsa; eğer ülke sınırları düşmanlardan

korunup, ülke tamamıyla güvenlik altına alınıyorsa; bütün bu işlerin hepsi, genç kuşağın değerli çalışmalarının ürünüdür. Zira bu tükenmek ve yorulmak bilmeyen enerji, bütün halkların umut kaynağıdır.

Bundan dolayı gençlik günleri geldiği vakit çocukluk dönemi sona erer, insan şahsî sorumluluklar ortamına ayak basar, toplumsal ve bireysel görevlerini yapmakla görevlenir. Bu yüzden günümüz dünyası gençlere özel ilgi gösterip siyasî, toplumsal, iktisadî, sanatsal, ahlakî vb. gibi konuların hepsinde büyük bir pay elde etmişlerdir.

Kutsal İslam dini ise on dört asır önce hayat verici ve huzur kılıcı genel bir program getirmesine ilave olarak, genç kuşağa da çok önem vermiştir. Nitekim hiçbir bir toplum, hiçbir kültür, hiçbir din ve hiçbir dünya görüşü benzerini getirmemiştir. İslam gençleri maddî, manevî, ruhî, terbiyevî, ahlakî, toplumsal, dünyaya ve ahirete ait konuların hepsinde her yönden kontrolü altına almıştır. Hâlbuki öteki dinler ve kültürlerde yalnızca gençlerin dünyaya ait konularına ilgi gösterilmektedir.

Gençliğin Değeri

Hatırlattığımız gibi; günümüz dünyasında gençlerin konuları ve değerleri, bütün milletlerin ve insanlık âlemindeki çeşitli kavimlerin ağızlarında dolaştırdıkları bir sözdür. Her tarafta genç kuşak hakkında konuşulmaktadır. Bu yüzden yazarlar, düşünürler ve araştırmacılar onlar hakkında ilmî olarak çeşitli yönlerden birçok inceleme yapmışlardır.

Bu arada bazıları ileri giderek, gençleri layık oldukları değer ve makamdan daha da yukarı çıkarmışlardır. Bazıları da onlar hususunda eksiklik göstererek, gençleri ilmî ve amelî bakımdan tecrübesiz görüp layık oldukları değer ve makamdan aşağı indirmişlerdir. Denge ve mutedillik yolunu izleyen başka bir grup daha bulunmaktadır.

Dinî önderler, gençleri, yüce Allah'ın çok değerli nimetlerinden ve insan hayatındaki mutluluğun büyük sermayelerinden biri olarak görmüşlerdir. Bu konuyu Müslümanlara çeşitli ifadelerle de hatırlatmışlardır.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

Ben, size, gençlere iyilik etmenizi tavsiye ediyorum. Zira onların çok zarif olan ve fazileti (çabucak) kabul eden bir kalpleri vardır. Yüce Allah, beni, insanlara ilahî rahmetiyle müjde vermek ve azabıyla da korkutmak için seçip göndermiştir. Gençler benim sözlerimi kabul etmişler ve benimle anlaşma yapmışlardır; ancak yaşlılar davetimi kabul etmediler ve bana muhalefet ettiler.¹

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

İki şeyin kıymetini ve değerini, o ikisini yitirenden başka hiçbir kimse bilmez. (Onların) birincisi gençlik ve ötesi ise sağlıktır.²

Muhammed b. Abdullah b. Hasan kıyam edip insanlardan kendisi için biat aldığı zaman, imam Sadık'ın (Aleyhisselam) yanına gelerek ondan da biat almak istedi. Ancak imam kabul

¹ Ba Terbiyet-i Mektebî Aşına Şevim: 320

² Şerhi Öurer-ul Hikem: 4/183

etmeyip, ona bazı konuları hatırlatmıştır. Bu konulardan biri de gençler hakkındaki tavsiyesi idi. İmam şöyle buyurmuştu:

Gençlerle birlikte olman ve yaşlılardan uzak durmak gerekir.¹

İmam Sadık'ın (Aleyhisselam) bu tavsiyesi, gençlerin değerini ve önemini hatırlatıp, bu büyük ilahî nimete ilgi gösterilmesini beyan etmektedir. Bu yüzden Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Ebuzer'e şöyle buyurmaktadır:

Yitirmeden önce beş şeyin kadrini ve kıymetini bil. Onlardan biri de gençliktir. (Öyleyse) Yaşlılık gelmeden önce onun kadrini ve kıymetini bil...²

Gençlere İlgî Göstermek

İslam'ın gerçek önderleri, önceki asırlar içinde, değerli birçok sözlerine ilave olarak gençlerin pak kalpleri, ahlakî ve insanî değerlere olan ilgileri hakkında da birçok tavsiyelerde bulunmuşlardır. Bu değerli sermayeden genç kuşağın doğru dürüst bir şekilde terbiye edilmesi konusunda yararlanmaları için eğitimcilere sürerli hatırlatmalarda da bulunmuşlardır.

İmam Sadık'ın (Aleyhisselam) dostlarından biri olan Ebu Cafer Ahval adındaki bir adam, bir süre Şii mezhebini tebliğ etmek ve Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Ehlibeyt'inin fikirlerini öğretmek için çaba sarf etti. Bir gün imam Sa-

¹ Kafi: 2/163

² Bihar-ul Envar: 77/ 75 ve 81/173 ve 71/180 ve Elhısal: 1/113

dık'ın (Aleyhisselam) yanına geldi. İmam Sadık (Aleyhisselam) ona şöyle sordu:

Ehli Beyt mezhebini kabul etme ve Şiilerin itikatlarını benimseme konusunda Basra halkını nasıl buldun?

"Ehli Beyt (Aleyhimusselam) mektebinin öğretilerini yalnızca az bir kısmı kabul etti." diye cevap verince imam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurdu:

Tebliğini genç kuşak üzerinde yoğunlaştır. Gücünü onları doğru yola iletmek için harca. Zira gençler hakkı daha çabuk kabul ederler ve iyiliklere daha çabuk yönelirler.¹

Fazıl Haşimî'nin oğlu İsmail, imam Sadık'a (Aleyhisselam) şöyle sordu:

Hazreti Yakup (Aleyhisselam) (Yusuf'un (Aleyhisselam) kardeşleri onu kuyuya atıp, babalarının yanına gelerek bağışlanma dilediklerinde) kendi çocukları için bağışlanma dileme konusunu niçin erteledi? Yusuf (Aleyhisselam) ise kardeşlerini hemen bağışlayıp, onlar için bağışlanma dilemişti. Bunun nedeni nedir?

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurdu:

Çünkü hakkı gençlerin kalpleri yaşlıların kalplerinden daha çabuk kabul ederler.²

Bu iki rivayetten açık ve net bir şekilde şöyle anlaşılabilir: Genç kuşak fazileti sever. İyilikleri çabuk kabul eder. Doğaları itibarıyla yiğitlik, mertlik, doğruluk, dü-

¹ Ravzat-ul Kafi: 93

² Sefinet-ul Bihar: 2/442 Madde-i Kalp

rüstlük, sözü yerine getirmek, emaneti sahibine vermek, onurlu olmak, insanlara hizmet etmek, fedakârlık vb. gibi güzel sıfatlara sahiptirler. Ahlakî bakımdan rezil ve çirkin olan sıfatlardan da nefret ederler.

Önemli Birkaç Konu

Dinî önderlerin inancına göre; gençlik, paha biçilmez gerçek bir değerdir. Mutlu ve huzurlu olmayı arzularak, bu değerli enerjiden yararlanmak isteyen kişiler var ise, aşağıdaki birkaç önemli noktaya dikkat etmek zorundadırlar:

1- Gençlik dönemi, insan hayatındaki verimli fırsatlarının en değerlilerinden ve en önemlilerinden biridir.

2- Gençlik enerjisinden yararlanmak ve ondan daha iyi yararlanma konusunda çaba sarf etmek, konunun aslî şartıdır.

3- Her insanın mutluluk ve mutsuzluk programı gençlik döneminde düzenlenmektedir. Zira bir kimse, yararlı fırsatlardan sadece gerektiği gibi faydalanırsa mutlu olur. Yeteneklerinden yararlanmakla da hayatının bütün dönemlerinde mutluluğu ve huzuru elde eder.¹

Kıyamette Gençlik Hakkında Soru Sorulacak

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

¹ Koftar-i Felsefî: 1/71 (Civan)

Kıyamet gününde hiçbir kul (aşağıdaki) şu sorulara cevap vermeden adım atamayacaktır:

1- Ömrünü hangi işlerde harcadın?

2- Gençliğini nasıl ve hangi yolda bitirdin?¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) buyruğu açık ve net bir şekilde İslam dininin gençlik enerjisine ne kadar değer verdiğini ve ne kadar ilgi gösterdiğini belli etmektedir. Zira bu paha biçilmez sermayeyi heder etmek, kıyamet gününde ona sahip olan kişiye özel olarak soru sorulacak kadar çok önemlidir.

Evet, ahlakî değerlere ve insanî sıfatlara sahip olan gençlerin değeri, gönülleri fetheden kokulu bir gül dalına benzemektedir. Canlılığa ilave olarak, doğal güzelliği ve çekiciliği de gönülleri fetheden hoş bir kokuya sahiptir. Ancak eğer ilahî değerlere sahip olmayan bir genç olursa, başkalarının sevgisini kazanamayan bir diken gibi olacaktır.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmuştur:

İmanlı bir insanın, enerjisinden kendi yararına olacak bir şekilde yararlanması gerekir. (Dolayısıyla) ahireti için dünyasından, ihtiyarlığı gelmeden önce gençliğinden ve ölüm gelip çatmadan önce hayatından faydalanmalıdır.²

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yine şöyle buyurmuştur:

¹ Bihar-ul Envar: 71/180 ve Emalî Saduk: 25

² Vesail-uş Şia: 4/30

İlahî melek her gece yirmi yaşındaki gençlere "Çabalayın, ciddî olun, mutluluğa ve kemale ulaşmak için telaş gösterin." diye nida etmektedir.¹

Bundan dolayı gençlik dönemi bireysel sorumluluk günleri, kendine gelme günleri, iş ve uğraşı zamanıdır. Bu ilahî enerjiden yararlanmayan kişiler kınanmak zorunda kalacaklardır.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

Sizi, hatırlayacak (öğüt alacak) olanın, hatırlayacağı kadar bir süre yaşatmadık mı?²

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Bu ayet, on sekiz yaşına gelip de gençlik fırsatından yararlanmayan gafil gençleri kınamakta ve yermektedir.³

¹ Mustedrek-ul Vesail: 2/353

² Fatır: 37

³ Tefsir-ul Burhan: Yukarıdaki ayetin tefsiri hakkında.

İKİNCİ FASIL

GENÇLERİN DİNE YÖNELDİKLERİ ZAMAN

Eğer Kur-an okuyan kişi imanlı bir genç olursa, Kur-an onun kanına karışır ve etiyle yoğrulur. (Böylece) bedeninin her tarafına ekti eder.

İmam Sadık (Aleyhisselam)

Dine ve mezhebe ilgi duymak, insanın fitrê eğilimlerinden biridir. Ergenlik çağı gelince gençlik döneminde ortaya çıkan öteki doğal eğilimler gibi o da uyanmaktadır. Sonunda onları çalışmaya ve uğraşmaya zorlamaktadır.

Gençler doğal olarak dinî konuları anlamaya çok ilgi duyarlar. Bundan dolayı dinî sözleri aşkla, ilgiyle ve kucağı açık bir şekilde kabul ederler. Bu düşünce, büyük insanların ve terbiyevî konularda psikolog olanların birçoğunun düşüncesidir.

John B. Cyzyl şöyle söylemektedir:

Yapılan deneylere göre; genel olarak dine iman etme gücü on iki yaşından itibaren başlar.¹

Uzman bilginlerin birçoğunun inancına göre; yaklaşık on iki yaşlarında yani gençlik döneminin başlangıcında doğal

¹ Şadgamî: 41

olarak insanoğlundu başku bir ilgi ve alaka ortaya çıkmaktadır. Bu ilgi ve alaka, dine duyulan ilgi ve alakadır. Bu eğilim, gençlerin öteki doğal eğilimleriyle birlikte ilerleyerek sürekli artmaktadır. Nihayet on altı yaşında iken en yüksek zirvesine ulaşır.¹ Sonunda gençler başkalarının kötü ahlaklarından ve yanlışlarından sıkıntı çekmeye başlarlar. Başkalarının sapıklıklarından ve çirkinliklerinden üzüntü duyarlar. Sonra dünyanın her tarafında ahlakî faziletlerin yayılmasını talep ederek, dünyadaki bütün insanların doğru yolda olmaları ve hakiki değerler hususunda adım atmaları için çaba sarf ederler.

Dinî Eğitimin Gençler Üzerindeki Etkileri

Dinî programlara göre eğitim vererek, gençlerdeki ahlakî ve imanî sıfatların terbiye edilmesinin iki büyük etkisi bulunmaktadır:

1- Gençlerin fıtrî isteklerinden biri olan dinî (itikadî) duygular, bu vesile ile tatmin edilir.

2- Dinî ve itikadî kuvvet, gençlerin öteki doğal eğilimlerini dengeler. İleri gitmelerini ve isyan etmelerini engeller. Sonunda onları kara günlere düşmekten ve bedbaht olmaktan kurtararak korur.

Şu önemli konu da hatırlatılması gerekir ki; İslam, genç kuşağın terbiye edilmesinin en aslî rükünlerinden (temellerinden) biri olarak saydığı ve onların fıtrî istekleriyle de

¹ Koftar-i Felsefî: 1/375, Civan

uyum içinde olan itikadî ve ahlakî eğitim programlarını, arz ve talep sistemi üzere düzenlemiştir.

Bu yüzden gençlerin vücudunda dinî istekler uyandığı zaman, onları dinî konuları ve hükümleri öğrenmeye yönlendirmektedir. Bu bakımdan dinî önderler fırsatı kaçırmadan dinî programları onlara sunmaktadırlar. Kur-anı, dinî buyrukları ve kulluk yöntemlerini öğreterek suça (günaha) bulaşmalarını önlemekte ve güzel amelleri yapmakla sorumlu kılmaktadırlar.

İmam Sadık (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Eğer Kur-an okuyan kişi imanlı bir genç olursa, Kur-an onun kanına karışır ve etiyle öğretilir. (Böylece) bedeninin her tarafında eser bırakır.¹

Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

Erkek çocuk yedi yaşına kadar oyun oynar. Yedi yıl (okumayı) yazmayı öğrenir. Yedi yıl da dinî haramları ve helalleri öğrenir.²

İmam Bakır (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Eğer Şiilerin gençlerinden dinî hükümleri ve konuları öğrenmeyerek vazifesini yapmayan birini görürsem, onu cezalandıracağım.³

Bundan dolayı ahlakî ve insanî bakımdan değerli olan sıfatlarla yetişerek manevî açıdan en nurlu kişiliği elde etmek isteyen gençler, normal veya sorunlu olan durumlarda

¹ Vesail-uş Şia: 2/140

² Kafi: 6/47

³ Sefinet-ul Bihar: 1/680, Madde-i Şebeb

nefsanî heveslerine hâkim olmalıdırlar. Ömürlerini namuslu olarak doğru dürüst bir şekilde geçirmelidirler. Gençliğin başlangıcından itibaren dinî, mezhebî ve itikadî inançları can kulağıyla dinlemelidirler. Amelî programları uygulayarak ve dinî buyrukları izleyerek, yüce Allah ile yaptıkları manevî anlaşmalarını sağlamlaştırmalı ve her zaman yaratıcı hatırlamaladırlar.

Gençlerin Dinî Eğilimlerine İlgisizliğin Sonucu

Gençlerin eğilimlerine ilgi göstermemek ve itina etmemek, fıtrî kanunlara ve yaratılış yasalarına terstir. Kuşkusuz yaratılış yasalarından ve kanunlarından yüz çevirmek de cezasız kalmayacaktır. Çünkü yüz çevirerek isyan etmenin sonucu, dünyadaki bütün gençlerin de günden güne (dinî buyruklardan) koparak ayrılmalarına ve isyan etmelerine neden olmaktadır. Dakik kamuoyu yoklamalarına göre; batı dünyasındaki gençlerin ve özellikle dinî inançlardan uzak olan gençlerin işledikleri cinayetler ve suçlar, her geçen gün artmaktadır. Tecavüz, hırsızlık, yasalara uymamak, ilme ve bilgiye ilgisizlik, uyuşturucu kullanmak, namussuzluk vb. gibi birçok kötülük imansız bir eğitimin ve yaratılış kanunlarına değer vermeyen bir sistemin sonucudur. Zira günah ve çirkeflik, hayatı gençlere ve velilerine tatsız bir hale getirip, toplumu da korkunç bir şekilde sıkıntıya sokan dinsizlikten dolayı kaynaklanmaktadır.

Bu yüzden günümüzün uygar ülkelerinde, gençler konusu, toplumsal sorunların en büyükleri safında yer alarak, bilim adamlarının fikirlerini kendisiyle meşgul etmektedir.

Şimdi onların eleri sürdüğü çözüm yollarından numuneler okuyacağız.

Birleşmiş milletlerin cinayetleri önlemek ve katillerin önüne geçmek için yaptığı üçüncü toplantısı, binlerce hâkim, toplum bilimci ve Stockholm polisi ile birlikte gerçekleştirilmişti. Toplantı bir hafta sonra sona ermişti. Bu kongrede dünya ülkelerinin hepsinden, gençlerin cinayetlerine karşı ayaklanıp bu tür cinayetlerin önüne geçmek için gerekli olan kararları almaları istenmişti. Zira dünya gençlerin işlediği cinayetlerden bıkmıştı.¹

Kanada'daki millî güvenlik konseyine bağlı çocuk cinayetlerini önleme komitesi, çocuk cinayetlerini önleme hususunda 1991 yılı raporunda şöyle yazmıştır:²

1991 yılında bir milyon iki yüz bin çocuk fakir bir halde yaşamaktaydılar. Bu çocukların beş yüz bin tanesi yedi yaşından küçük idiler. Cinayetlerin (ağır suçların) geneli bu grup içinde görülmüştür. Bu çocukların cinayet işlemelerinin nedeni; annelerinin ve babalarının ilgisizlikleri, televizyondaki huşunet³ dolu filmler ve programlardır.

Öteki (normal) aileler içinde büyüyen çocuklara oranla, huşunet dolu bir ailede büyüyen çocukların intihar etme olasılıkları yedi kat daha fazladır. Bu grup cinsî tecavüze kendi yaşıtlarına oranla 24 kat daha fazla meyillidir. Amerika'daki suç işleyen çocukların % 76'sının söz konusu olan ailelerden dünyaya geldikleri görülmüştür.

¹ Ruznameyi İttılaat: No, 11765

² National Crime Prevention Committee (Canada), Annual Report. 1991

³ Kaba, vurdulu kırdılı, cinayet, korku vb. gibi şeylere huşunet denir.

11 ile 20 yaşları arasındaki çocukları tarafından öldürülen babaların % 63'nün öldürülme nedeni; söz konusu olan çocukların, babalarını annelerini dövmeleri olmuştur.

Kanada'daki kadın makamı (hakları) millî danışma komitesi 1993 yılındaki raporunda şöyle yazmıştır:¹

Kanada'da her 17 dakikada bir kadın şiddet kullanılarak tecavüze uğramaktadır. Kanadalı kadınların % 25'i kesinlikle tecavüze uğramaktadırlar. Kadınlara tecavüz eden erkeklerin % 50'si Kanada halkının saygın evli kişileridirler. Bu tecavüzlerin % 49'u güpegündüz gerçekleşmektedir. Tecavüze uğrayan kadınların % 80'inin yaşı 14 ile 24 yaşları arasındadır.

1993 yılında Kanada'daki üniversite ve kampustaki kız öğrencilerin % 26,8'i erkek öğrenciler tarafından şiddet kullanılarak tecavüze uğramışlardır. Bu oranın % 13,6'sı sarhoş iken gerçekleşmiştir.

Üç kızdan biri ve altı erkek çocuğundan biri 18 yaşına kadar cinsel tecavüze uğramaktadır. Bu suçu gerçekleştirenlerin % 98'sini gençler oluşturmaktadır.

İster erkek çocuğu ister kız çocuğu olsun, on yaşından daha küçük olan çocukların % 80'i babaları tarafından cinsel tecavüze uğramaktadırlar. Bundan dolayı babalar ile kızları arasındaki cinsel ilişkiler günden güne artmaktadır.

İlgi çekici başka bir konu da hapishanelerde bulunan ağır suçluların % 80'ini gençler oluşturmaktadır. Söz konusu olan gençler itirafları arasında "Çocuk iken babaları-

¹ National Advisory Council on Status of Women, 1993 Annual Report

mız tarafından veya başka erkekler tarafından cinsel tecavüze uğradık." diye söylemişlerdir.

Okuduğunuz bu kısa bilgiler, gazetelerde, kitaplarda ve dergilerde yazılan binlerce konunun numuneleridir. İnsanların yakalarına yapıştığı için günümüzün temel sorunlarından biri olarak sayılan birçok hastalığı da buna eklemek gerekir. Çünkü ruhî hastalıkların tedavi reçetesi yalnızca İslam dininde ve kutsal buyruklarında bulunmaktadır; ancak insanların çoğu bu tedaviden mahrumdurlar.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) **ve Genç Kuşak**

Genç insan, ahlakî vicdanından esinlenen fıtratından ve yaratılışından dolayı hakikate, kutsala, temize ve doğruluğa âşıktır ve böyle şeylere çok ilgi duyar. Bundan dolayı doğruluk, dürüstlük ve iyilik hususunda özel bir duyarlılığa sahiptir. Bu tür şeylerden lezzet alıp, hoşnut olur. Her zaman ilahî değerler ve pak fikirler düşünür. Sözü'nün ve davranışının hakiki değerler üzere olması için çaba sarf eder.

Genç insan, başkalarının yaptığı yanlışlardan ve kötü davranışlardan üzüldü sıkıntı çekmesine ilave olarak; her zaman, güç ve kudret elde ettiği vakit kötülükleri ve yanlışları yok etme düşüncesiyle de yaşar.

İslam'ın aziz peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Mekke'de davetini açık bir şekilde başlattığı ve insanları açıkça İslam dinine tebliğ etmekle görevlendiği zaman, genç kuşak ona yönelen ilk kişiler olmuşlardır. Bundan daha önemli olan konu ise, gençlerden oluşan bu grubun, Mekke'nin ileri

gelenlerinin ve Kureyş kabilesinin meşhur zengin ailelerinin kız ve erkek çocuklarından oluşmasıdır.

Evet, Arap milletinin geri kalmış çok üzücü durumundan, taşa tahtaya tapmalarından, eskimiş yöntemlerinden ve cahiliyet döneminin hurafelerinden bıkan coşkulu gençler, çok üzülüyorlardı. Bir anda İslam'ın aziz peygamberinin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) hayat verici, coşkulu ve insanları kurtarıcı nidasını duyunca, davetini canı gönülden kabul ettiler.

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) değerli sözleri bütün sınıflar için çok etkili idi. Ancak gençler, öteki sınıflardan daha çok ilgi gösteriyorlardı. Çünkü peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sözleri onların kalplerinin derinliklerinden gelen seslere (düşüncelere) cevap vermekte ve onların manevî hayatlarını beslemekte idi. Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elçisi unvanıyla Kur-an ilimlerini ve İslamî (dinî) maarifleri öğretmek için Medine'ye giden Musab b. Umeyr, Medine'ye geldiğinde de, onun davetini gençler yaşlılardan daha önce kabul etmişlerdi. Gençler, dinî hükümleri öğrenmek için daha çok ilgi göstermişlerdi. Musab, Medine'de Esad b. Zürrare'nin evinde kalıyordu. Gündüzleri de Hazrec kabilelerinin toplandıkları yere gidip, onları İslam dinine davet ediyordu ve çağrısını genellikle de gençler kabul ediyordu.¹

¹ Elam-ul Verî: 68

Gençlerin Cahiliyet Fikirlerine Karşı Verdikleri Mücadele

Hatırlattığımız gibi; İslam dininin aziz önderinin değerli ve paha biçilmez sözleri, gençler arasında, onların her zaman ve her yerde dinî inançlarını ve itikatlarını cahiliyet fikirleri karşısında savunarak direniş göstermelerine neden olacak bir şekilde, çok temel ve çok derin değişiklikler meydana getirdi.

Sad b. Malik, on yedi yaşında iken Müslüman olmuştu. Hicretten önceki sorunlu şartlar altında, her yerde öteki gençlerle birlikte İslam dini hususunda özverili ve fedakâr davranmıştı. Aynı şekilde cahiliyet inançlarına karşı da muhalif olduğunu göstermişti. Bu davranış, ona müşriklerin eziyet ve zulüm etmelerine neden oldu. Öteki gençler de onların şerrinden güvende kalabilmek ve Kureyş kâfirlerine görünmemek için, gündüz vakitlerinde namazlarını Mekke dağlarının kovuklarında kılıyorlardı.

Günlerden bir gün, müşriklerden bir grup, ibadetle meşgul olan gençleri gördüler. Gençleri kınamaya başladılar ve onların inançlarına hakaret ettiler.

Müşriklerin sözlerinden dolayı öfkelenen Sad b. Malik, devenin çene kemiğiyle müşriklerden birinin kafasını yarı ve kafasından kan akmaya başladı. Bu, İslam dinini korumak için yere dökülen ilk kan idi.

Sad şöyle söylemiştir:

Ben, anneme karşı çok şefkatli ve merhametli idim. İslam dinini kabul edince, annem haberdar oldu. Bir gün bana "Oğlum! Kabul ettiğin bu din, ne dinidir? Ya onu terk etme-

lisin ve putperest kalmalısın veya ölünceye kadar yemek yemeyeceğim ve su içmeyeceğim." diyerek, beni (tehdit edip) kınamaya başladı.

Annesini çok seven Sad çok edepli ve şefkatli bir şekilde ona şöyle der:

"Ben dinimden vazgeçmem. Sizden de yemek yemenizi ve su içmezini rica ederim."

Ancak annesi onun sözlerine dikkat etmeyip, bir gece ve bir gündüz yemek yemedi. Annesi, Sad'ın dininden vazgeçeceğini sanıyordu. Ancak Sad annesine karşı çok şefkatli olmasına karşın şöyle der:

"Allah'a yemin ederim ki, eğer bedeninde bin tane can olsa ve her biri bedeninden teker teker çıksa da, ben dinimden vazgeçmeyeceğim."

Annesi, onun dinini canı gönülden kabul ettiğini görünce yemek yemeye ve su içmeye başladı.¹

Evet, Sad cahiliyet inançlarıyla mücadele etti. Öteki gençler de ona eşlik edip, putları kırdılar ve put evini yıktılar. Zulmün ve sitemin kökünü kazıdılar. İman, takva, ilim ve ahlakî değerler esasına göre yeni bir toplum oluşturdular. En geri kalan milletleri, manevî değerlerin ve kemal derecelerinin en yücesine ve en üstününe ulaştırdılar.

¹ Esed-ul Ğabe: 2/290

ÜÇÜNCÜ FASIL

GENÇLERDEN ÜLKE İŞLERİNDE YARARLANMAK

Akıllı bir genç, çabuk başlayan gençlik özelliğinden yararlanır. Amellerini güzelleştirir. İlim öğrenmek için çaba sarf eder.

Hz. Ali (Aleyhisselam)

Uygar ülkelerde genç kuşağı saygı gösterme ve onların bitmek tükenmek bilmeyen enerjilerinden yararlanma konularına çok önem verilmektedir. Ülkenin çeşitli alanlardaki hassas ve önemli işlerinin birçoğunu onlara vermektedirler. Böylece liyakatli olan genç enerjiden, ülkelerinin ve milletlerinin lehine faydalanmaktadırlar.

İslam dininin aziz önderi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) de on dört asır önce bu çok önemli toplumsal konuya özel ilgi göstermiştir. Küçük ve yeni kurulan ülkesinde (devletinde) genç kuşaktan ülkenin hassas işleri için yararlanmıştır. Memleketin çeşitli alanlarındaki önemli meslekleri, layık ve kabiliyetli olan gençlere vermiştir. Açıkça hem sözleriyle ve hem de davranışlarıyla onları korumuştur.¹

Baştanbaşa cehalet, bilgisizlik ve bağınazlığın kapladığı bir ortamda, böyle bir davranış kolayca kabul edilmeyecek olsa da bu şekilde davranmıştır. Çünkü yaşlılar, genç kuşa-

¹ Der Mektebi Ehlibeyt: 2/117 ve Vesail-uş Şia: 5/125

ğın emri altına girerek, onları izlemek istemiyorlardı. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gençleri seçtiği ve onları büyük bir makama sorumlu kıldığı zaman, yaşlı olanlar üzülüyorlardı. Açıkça peygamberimizden (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) de yakınıyorlardı. Bu hakikati, akrabalarını ilk defa davet ettiği olayda güzelce anlamak mümkündür.¹

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yöntemini yerleştirmek için çok çaba sarf etmiştir. Cahilce bağnazlıklara ve kötü düşüncelere karşı direnmiştir. Sonunda hikmet dolu sözlerle ve sayısız öğütlerle, insanları kani etmiş veya onları susmaya mecbur etmiştir. Bunlara ilave olarak, insanların huzurunda yaptığı sohbetlerde ve okuduğu hutbelerde de, layık olan gençleri överek onları desteklemiştir. Bu vesile ile onları ülkenin büyük makamlarına yerleştirmiştir.

Şunu da söylemek gerekir ki, gençlerin seçilmelerinin asıl şartı, onların salahiyet ve liyakat sahibi olmalarıdır. Bu hakikat, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sözlerinden çok net ve çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) seçip de memleketin önemli işlerine atadığı gençler; akıl, fikir, düşünce, zekâ, iman, ahlak, siyaset, yetenek ve kabiliyet gibi özelliklere sahip idiler.

Şimdi gençlerin hakiki haklarını belirlemede yanlış yapılmaması, verdiğimiz hükümlerle ileriye gitmemek veya geriye kalmamak, gençlerin ve insanların da bu konuda hata yapmamaları için, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) memleketin icra işleri için seçip atadığı gençlerden birkaç tane numune tanıtacağız.

¹ Tarih-i Taberî: 2/62 ve Müsned-i Ahmet b. Hanbel: 1/111 ve Şerhi Nehcul Belağa: 13/210, İbni Ebil Hadid

Ali b. Ebi Talib (Aleyhisselam)

Ali (Aleyhisselam) ömrünün başından sonuna kadar her zaman Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanı başında hizmet etmekle meşgul olan gençlerden biri idi. O, bütün sahnelerde bulunmuş ve çok çaba sarf etmiştir. Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) mahbubu idi. İslam dininin başından itibaren kellesi koltuğunda olan askerlerinden biri olarak sayılmaktaydı.

Ebu Talib'in oğlu Ali (Aleyhisselam), asil kabilelerinin en meşhuru ve en büyüğü olan Kureys'ten idi. Annesi, Esed b. Abdi Menaf'ın ve Beni Haşim hanedanının şahsiyetli kızı Fatıma idi. Bundan dolayı Ali (Aleyhisselam) anne ve baba tarafından Haşimî olan ilk çocuktur.¹

Ali (Aleyhisselam) olağan üstü bir şekilde Kâbe'nin içinde dünyaya gelmiştir. Bu onur, ondan başka hiçbir kimseye nasip olmamıştır. Üç gün Kâbe'nin içinde kalmıştır. Üç gün sonra, annesinin kucağında Kâbe'den dışarı çıkmıştır.²

Ali'nin (Aleyhisselam) babası Ebu Talib, herkesin peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) aleyhine seferber olduğu İslam'ın buhranlı günlerinde, peygamberimizi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) savunmuştur. Nihayet risaletin 10. yılında o ve peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) karısı Hz. Hatice fani dünyaya veda etmişlerdir. Bundan dolayı söz konusu olan yılı "Keder yılı" olarak adlandırmışlardır. Sekiz yaşından itibaren peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sorumlusu olan Ebu Talib vefat

¹ Tarih-i Enbiya: 1/76 ve Bihar-ul Envar: 35/68 ve Şerhi Nehcul Belağa: 1/6, Hadîf

² Mustedrek-ul Hâkim: 3/483 ve Kifayet-ut Talib: 260 ve Elğadir: 6/22

ettikten sonra, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) altı yaşında olan Ali'yi (Aleyhisselam) kendi evine götürdü. Bu bakımdan Ali (Aleyhisselam), Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sorumluluğu altında ve onun evinde yetişmiştir.¹

Cebrail (Aleyhisselam), Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Hira mağarasında iken nazil olup onun peygamberliğini açıkladıktan sonra, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) eve gelip vahiy konusunu Ali'ye (Aleyhisselam) açıkladı. Dokuz yaşında olan Ali (Aleyhisselam) peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) davetini kabul ederek, erkeklerden ilk Müslüman olan kişi unvanına sahip oldu.²

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) peygamberliğe seçildikten sonra, üç yıl davetini aşikâr etmedi. Üçüncü yıl yüce Allah'ın emriyle davetini aşikâr etmek ve ilk davetini de en yakın akrabalarına yapmakla görevlendi. Bu yüzden onları evine davet etti. Yemek yendikten sonra şöyle buyurdu:

Ey Abdulmuttalib'in evlatları! Yüce Allah beni genelde (insanlara) ve özelde de siz yakınlarıma rehber olarak gönderip "(İlk önce) en yakın akrabalarını korkut." diye buyurmuştur...³

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bu sözleri üç defa tekrar etti. Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) davetine, Ali'den (Aleyhisselam) başka hiçbir kimse olumlu cevap vermedi. Ali (Aleyhisselam) o zaman yalnızca on üç yaşında idi. Sonra Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

¹ Usul-i Kâfi: 1/448 ve Elğadir: 7/330 ve Bihar-ul Envar: 35/68-183

² Tarih-i Taberî: 2/212 ve Elğadir: 3/226 ve Bihar-ul Envar: 38/262 ve İhkak-ul Hak: 4/153

³ Şuara: 214 ve Tefsir-i Fırat: 112

Ey Ali! Sen, benim kardeşim, halifem, varisim ve vezirimsin.¹

Ali'nin (Aleyhisselam) Peygamberimizin Yatağındaki Fedakârlığı

Kureyş'in ileri gelenleri risaletin on üçüncü yılında bir planla Allah Resulünü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) öldürmeye karar verdiler. Bu yüzden, geceleyin saldırarak onu şahadete ulaştırmak için her kabileden bir kişi seçtiler. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), düşmanların kendisinin dışarı çıktığını düşünmemeleri için Ali'den (Aleyhisselam) kendi yatağına yatarmasını istedi.

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) isteğini canı gönülden kabul edip, onun yatağına yatan Ali (Aleyhisselam) o zaman 23 yaşında idi.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şehirden dışarı çıkıp, Mekke'nin yakınlarında bulunan Sevr mağarasında gizlendi. Gece yarısı kırk kişi Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) evine saldırınca, onun yatağında Ali (Aleyhisselam) ile karşı karşıya geldiler.²

¹ İhkak-ul Hak: 6/449 ve Bihar-ul Envar: 38/244 ve Menakib-i İbni Şehri Aşub: 2/180 ve Kenz-ul Ummal: 6/397

² İhkak-ul Hak: 3/26 ve 6/479 ve Bihar-ul Envar: 19/60 ve Sire-i Halebiye: 2/26

Bedir Savaşı

Bedir savaşı, hak ile batılın İslam tarihindeki ilk savaşı idi. Bu savaş, hicretin ikinci yılında, İslam ordusu ile Mekke'li kâfirlerin ileri gelenleri arasında, Medine'ye yirmi sekiz fersahlık ve Kızıl denize de altı kilometrelik uzaklıkta olan Bedir kuyuları adındaki yerde gerçekleşmiştir. Kâfirlerin ordusu tam teçhizatlı binden daha fazla savaşçı askere sahipti. Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) ise yalnızca 313 askere sahipti. Bu savaşta Utbe, kardeşi Şeybe ve oğlu Velid olmak üzere kâfirlerin en meşhur üç pehlivanı Ali'nin (Aleyhisselam) kılıcıyla öldürüldüler. Ali (Aleyhisselam) bu savaşta 25 yaşında idi.¹

Uhut Savaşı

Bedir savaşından bir yıl geçtikten sonra, müşrikler ordularını yeniden yapılandırarak ve güçlendirerek, Ebu Sufyan'ın önderliğinde çeşitli kabilelerden oluşan üç bin savaşçı askerle birlikte seferber oldular ve Medine'ye sadece bir fersahlık uzaklıkta olan Uhut dağlarının eteklerine yerleştiler. Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) yedi yüz kişiyle onların karşısına çıktı. Elli ok atıcısını Abdullah b. Cübeyr'in komutanlığında Müslümanların arka tarafında yer alan dağın girişe gönderdi ve ne olursa olsun orayı terk etmemeleri gerektiğini emretti. Talha b. Ebi Talha, Ebu Said b. Talha, Hars b. Ebi Talha, Ebu Aziz b. Talha, Abdullah Ebi Cemile ve Ertat b. Şerhabil gibi pehlivanlar teker teker meydana çıktılar; ancak hepsi de 26 yaşındaki cesur

¹ İhkak-ul Hak: 8/352 ve Bihar-ul Envar: 41/80 ve İrşad-i Müfit: 1/62

gencin yani Ali'nin (Aleyhisselam) kılıcıyla helak oldular. İslam ordusu başlangıçta savaşı kazanmıştı; ancak ok atıcıları boğazı terk etmelerinden dolayı, Halit b. Velid süvari birliğiyle birlikte Müslümanlara arka taraftan saldırdı ve onları yenilgiye uğrattı. Müslümanlar, içlerinde Hz. Hamza'nın da yer aldığı yetmiş şehit verdi. Ali (Aleyhisselam) gibi; bazı askerler de peygamberimizi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) güçlükle savunabildiler. Ali (Aleyhisselam) bu savaşta doksan yerinden yaralanmıştı. Gökyüzünden "**Ali'den başka genç ve Zülfi-kar'dan başka kılıç yoktur.**" sesinin duyulduğu savaşta işte bu savaştır.¹

Hendek (Ahzab) Savaşı

Mekkeli müşrikler, Medinede kalan Yahudilerle işbirliği yapıp, öteki kabilelerin de yardımıyla hicretin beşinci yılının Şevval ayında Müslümanları yok etmek için bin kişilik savaşı bir ordu hazırladılar. Bu savaşta meşhur savaşı Amr b. Abdud da bulunmaktaydı. O, Bedir savaşında yaralanmıştı. Bundan dolayı Müslümanlara karşı büyük bir kin besliyordu. Allah Resulünden (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve Müslümanlardan intikam almadan da bedenine yağ sürmeyeceği hususunda yemin etmişti.

Müşrikler Medine'ye ulaştıktan sonra, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ile anlaşma yapan Beni Kureyze Yahudileri müşrik saldırganlarla işbirliği yapıp, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ile yaptıkları anlaşmayı bozdular. Müslümanlar

¹ İhkak-ul Hak: 8/359 ve Şerhi Nehcul Belağa: 3/401 (İbni Ebil Hadid) ve Tezkuret-ul Havas: 30 ve Tarih-i Taberî: 3/37

Selman-i Farisî'nin önerisiyle, müşriklerin şehrin içine girememesi için Medine'nin etrafına hendek kazdılar.

Müslümanlar 28 gün abluka altında yaşadılar. Nihayet müşriklerin Amr b. Abdud adındaki pehlivanı hendekten geçip, Müslümanlara (teke tek) savaşmak istediğini söyledi. Ali'den (Aleyhisselam) başka hiçbir kimse onunla savaşmaya yanaşmak istemedi. Zira Amr çok cesur ve çok dilâver bir adamdı. Neticede Ali (Aleyhisselam) meydana çıktı. Ali (Aleyhisselam), Amr b. Abdud'un karşısında yer aldığı zaman peygamberimiz (Aleyhisselam) şöyle buyurdu:

İmanın hepsi, küfrün hepsi ile karşı karşıyadır.

İkisi arasında gerçekleşen mücadeleden sonra, Ali (Aleyhisselam) düşmanını helak etti. Başını Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına getirip atınca, peygamber (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Kuşkusuz Ali'nin Hendek savaşındaki bir (kılıç) darbesi bütün insanların ve bütün cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir.

Ali (Aleyhisselam), İslam'a ve Müslümanlara bu paha biçilmez hizmeti yaptığı zaman, sadece 27 yaşında idi. Bu savaştan sonra, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Ali'nin (Aleyhisselam) komutanlığındaki bir ordu ile birlikte Beni Kureyze Yahudilerine doğru hareket etti. Yahudilerin önderi Huy b. Ahtab'ın öldürülmesinden sonra Medine şehrinin halkı Yahudiler tarafından gelecek olan tehlikelerden tamamen gü-

vene kavuştular. Müslümanlar, onların mallarını ve kadınlarını ele geçirdiler.¹

Ali'nin (Aleyhisselam) Eliyle Hayber'in Fethi

Hicretin yedinci yılında Hayber Yahudileri komplo planlamaya başladılar. Nitekim bu tür düşüncelerden dolayı, Medine'nin iki yüz kilometre uzağındaki kuzey batı tarafında bulunan yedi tane Hayber kalesi mühimmat deposuna çevrilmiş idi. Bu kalelerde on dört bin Yahudi yaşamakta idi.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bin dört yüz piyade ve iki yüz süvari ile birlikte Hayber'e doğru harekete geçti. Ordu bayrağını, 30 yaşında olan Ali'nin (Aleyhisselam) eline verdi.

Bu savaşta, Ebubekir ve Ömer yenilgiye uğradılar. Nihayet Ali (Aleyhisselam), Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) emri üzere savaşıma başladı. Yahudilerin pehlivanı Merhab'ı, yıldırım gibi vurduğu kılıç darbeleriyle yere yüzükoyun yatırdı. Sonra Müslümanlar saldırdılar. Ali (Aleyhisselam), Hayber kalesinin demir kapısını yerinden söküp, kalkan gibi eline alarak bir kenara fırlattı.

Bu savaşta Merhab, Haris ve Yasir gibi pehlivanlar Ali'nin (Aleyhisselam) eliyle öldürüldüler ve Hayber kaleleri fethedildi.

¹ İhkak-ul Hak: 8/378 ve Mustedrek-ul Hakim: 3/32 ve Tarihi Bağdat: 13/19 ve Maktel-ul Hüseyin: 45 (Harezmi)

Savaş bittikten sonra, kırk kişi bir araya gelip, söz konusu olan kale kapısını yerine yerleştirdiler.¹

Mekke'nin Fethi

Mekke hicretin sekizinci yılında peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) vasıtası ile fethedildi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) on iki bin kişi ile birlikte Mekke'ye girdi. Kâbe'nin içindeki putları bizzat kendisi kırdı. Sonra Ali'ye (Aleyhisselam) omzuna çıkıp, Kâbe'nin duvarından çatısına çıkmasını emretti. Ali (Aleyhisselam) de itaat edip yukarı çıktı. Putları kırdıktan sonra atlayıp aşağı indi. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Ayaklarını niçin omzuma koymadın?

Ali (Aleyhisselam) şöyle cevap verdi:

Yukarı çıkarken, emir vermiştin; ancak aşağı inerken, ne yapmam gerektiği hususunda hiçbir şey söylemedin. Bu yüzden atlayıp indim ve edepsizlik yapmak istemedim. Allah'a şükürler olsun ki, hiçbir sorunum yok.²

Evet, İslam'ın bu büyük kahramanı, kâfirlerin ve düşmanların İslam dinini ve Müslümanları yok etmek için harekete geçtikleri bütün sahnelerde hazır bulunmuştur. İslam dinini ve Müslümanları canı gönülden savunmuştur.

¹ İhkak-ul Hak: 5/420 ve Kenz-ul Ummal: 5/283 ve İrşadi Müfit: 1/114 ve Mustedrek-us Sahiheyin: 3/37

² İhkak-ul Hak: 8/682 ve Sire-i İbni Hişam: 2/429 ve Esed-ul Ğaye: 3/102 ve Elisabe: 1/318

Bu cesur kahramana, öteki insanların mahrum oldukları birçok iftihar daha nasip olmuştur.

Cafer b. Ebi Talib

Ebu Talib'in oğlu Cafer, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabesinden idi. Aynı zamanda Ali'nin (Aleyhisselam) de kendisinden on yaş büyük olan kardeşi idi. Cafer, çok cesurdu ve Müslümanların da öncülerindendi. Onu Cafer-i Tayyar olarak adlandırmışlardır. Çünkü savaşta iki elini de kaybedince, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun hakkında şöyle buyurdu:

Yüce Allah cennette (kesilen) ellerinin yerine iki tane kanat vermiştir.

Bu yüzden Cafer-i Tayyar¹ olarak meşhur olmuştur.²

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onu çok seviyordu. O, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Mekke'de iken bir grup Müslüman ile birlikte Habeşistan'a hicret etmişti. Orada muhacirlerin (hicret edenlerin) sözcüsü olarak seçildi. Cafer, o zaman 24 yaşında bir genç idi. Müslümanlar hicretin yedinci yılına kadar orada kalmışlar ve sonra Medine'ye gelmişlerdi. Onların Medine'ye dönüşü, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Hayber fethinden dönüşü ile aynı zamana denk gelmişti.

¹ Tayyar: Kanatlı veya kuş anlamına gelir. (Çevirmen)

² El-ilam: 2/125 (Zerkulfi) ve El-isabe: 1/237 ve Sıfat-us Safve: 1/205 ve Mekatil-ut Talibin: 3

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları görür görmez, değerli amcaoğlu için ayağa kalktı. Elini boynuna atıp, alnından öptü ve ağladı. Sonra şöyle buyurdu:

Cafer'in gelişine mi yoksa Hayber'in fethine mi, hangisine (daha çok) sevineceğimi bilmiyorum.¹

Hicretin sekizinci yılında yani Habeşistan'dan döndükten bir yıl sonra, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) tarafından Rumlarla savaşmak için üç bin kişilik bir ordu ile komutan olarak Ürdün tarafına gönderildi. İslam ordusu Medine'den hareket edip, Ürdün toprakları içinde yer alan Mute bölgesinde Rumlarla karşı karşıya geldi.

Cafer, hicretin sekizinci yılında Şam bölgelerinden biri olan Mute'de, savaşta göstermiş olduğu cesurca direnişten ve iki eli kesildikten sonra, İslam bayrağını göğsüne alarak şahadete ulaştı. Bedeninde yetmiş yara izi bulunmaktaydı. Onu orada toprağa verdiler.² Cafer'in şahadet haberi Allah Resulüne (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ulaşınca, ağlayıp şöyle buyurdu:

Cafer gibi bir adam için ağlamak gerekir.

Musab B. Umeyr

Musab B. Umeyr, İslam tarihinin parlak yüzlerinden ve verimli gençlerinden biridir. O çok iyi, namuslu, himmetli ve dürüst bir genç idi. Annesi ve babası onu çok seviyor-

¹ El-istisab Fi Hamiş-il İsabe: 1/212 ve Hilyet-ul Evliya: 1/114 ve Tabakat: 4/22 (İbni Sad)

² El-isabe: 1/239 ve Sire-i Halebiye: 2/786 ve Mucem-ul Beledan: 5/219 ve El-ilam: 3/125 (Zerkulfi)

lardı. O, Mekke'de iken herkes tarafından saygı duyulan birisiydi. Elbiselerin en güzellerini giyerdi. Maddî olanakların en güzeli içinde yaşardı.¹

Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sözlerine hayran olan Musab, onun yanına gidip geldiği ve Kur-an ayetlerini dinlediği için samimi bir şekilde Müslüman oldu. Mekke gibi bir ortamda İslam dinini kabul etmek suçların en büyüğü olarak sayılıyordu. Bu yüzden onu açıklamak çok zor idi. İnsanların birçoğu da Müslüman olduklarını gizliyorlardı. Söz konusu olan insanlardan biri de Musab idi. Bir gün annesi ve babası onun Müslüman olduğunu öğrendiler ve onu eve kapattılar. Ancak Musab evden kaçarak öteki Müslümanlarla birlikte Habeşistan'a hicret etti. Bir süre sonra bazı arkadaşlarıyla birlikte geri döndü.

Mehtaplı bir gecede gerçekleştirilen birinci Akabe bi-atleşmesinde, Medine'nin eleri gelenlerinden on iki kişi Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ile görüşüp Müslüman oldular. Söz konusu olan grup Medine'ye geri dönmek istedikleri zaman, Esad b. Zürene ve Zekevan b. Abdikays olmak üzere iki kişi, Allah Resulünden (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) insanlara Kur-anı öğretip onları dine davet etmesi için kendileriyle birlikte bir elçi göndermesini talep ettiler.²

Eline böyle çok değerli bir fırsat geçiren peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), insanların İslam dinini kabul etmeleri için âlimce ve doğru dürüst bir yöntemle onları İslam'a çağırarak bir elçi göndermesi gerekiyordu. Söz ko-

¹ El-ilam: 7/248 (Zerkulfi)

² Hilyet-ul Evliya: 1/106

nusu olan elçi her yönden yetenekli ve liyakat sahibi de olmak zorundaydı.

Medine o günlerde Arap yarım adasının en önemli şehirlerinden biri idi. Birbirlerine karşı düşman olan ve yıllarca birbirleriyle savaşan Evs ve Hazrec olmak üzere iki meşhur kabile de bu şehirde yaşıyorlardı.

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi), Müslümanların ve sahabelerin arasından bu önemli görevi yerine getirmesi için genç bir insan olan Musab b. Umeyr'i Medine'ye göndererek şöyle buyurdu:

Esad b. Zürare ile birlikte Medine'ye hareket et.

Kur-anı güzel öğrenen Musab, gençlik heyecanı ve coşkusu ile Medine'ye girdi. İhlâslı bir niyet ve gayret ile tebliğ işine başladı. Musab, Hazrec kabilesinin ileri gelenlerinden biri olan Esad'ın evine yerleşti. Sonra ev sahibi ile birlikte Evs kabilesinin rehberi olan Sad b. Muaz'ın evine gitti. Onları da İslam dinine davet etti. Onlar da Müslüman oldular. Aynı şekilde Useyd b. Huzeyr de Musab vesilesiyle Müslüman oldu.

Musab, Medine'ye yaptığı yolculukta gençlik enerjisi ve coşkusundan yararlanarak görevini çok harika bir şekilde yapmıştı. O, Medine'de Cuma ve cemaat namazını kıldırarak ilk kişidir. Bundan dolayı ona çok parlak bir iftihar nasip olmuştu.

Musab'ın çok etkili tebligatı ve çok verimli çalışmaları, Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) Medine'ye (çok rahat bir şekilde) gelmesi için alt yapı oluşturmuştu. Medine halkı, İslam önderini konuk etmek ve ona itaat etmek için hasretle beklemekteydi. Bu, Musab'ın ileri görüşlülük, takva,

fazilet, ilim ve basiret sıfatlarının göstergesidir. Zira kadınlar, erkekler, yaşlılar, gençler, kabile önderleri ve Medine'nin sıradan insanları ona yönelip, Kur-anı ondan öğrenmişlerdi. İslam dinini onun vesilesiyle kabul etmişlerdi. Eski düşmanlıklarını kalplerinden silip, kardeş olmuşlardı. Samimi ve ihlâslı bir şekilde Cuma ve cemaat namazı saflarına katılmışlardı.

Musab, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Medine'ye gelişinden sonra Bedir ve Uhut savaşlarına katıldı. Uhut savaşında peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bayrakçısı unvanıyla görev yaparken şahadete kavuştu. Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) amcası ve İslam'ın (değerli) meşhur komutanı Hamza'nın yanında da toprağa verildi.¹

Mekke Komutanı Atab B. Useyd

Mekke hicretin sekizinci yılında kan dökülmeden İslam ordusunun eline geçti. Mekke'nin fethinden sonra fazla bir zaman geçmeden Huyeny savaşı gündeme geldi. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ve sahabesi Mekke'yi terk edip, savaş cephesine gitmek zorunda kaldılar.

Öte taraftan kâfirlerin ve müşriklerin elinden yeni kurtarılan Mekke şehrini yönetmesi, insanların gündelik işlerini idare etmesi ve düşmanlar tarafından herhangi bir girişim olursa engel olması için; liyakatli, yetenekli ve vassıflı bir komutan seçilmesi gerekiyordu.

¹ Sire-i İbni Hişam: 2/294 ve Esed-ul Ğabe: 4/369 ve Sıfat-us Safve: 1/125 ve Bihar-ul Envar: 6/405

İslam peygamberi (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bütün Müslümanların içinden sadece yirmi bir yaşlarında olan Atab b. Useyd'i bu önemli işi yapması için seçip, onun hakkında bir de فرمان açıkladı. Sonra insanlara namaz kıldırması için ona emir verdi. Atab, Mekke fethinden sonra, orada cemaat namaz kıldırın ilk komutandır.¹

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) seçmiş olduğu komutana, yani Atab'a şöyle buyurdu:

Seni hangi makama seçtiğimi ve hangi kavme komutanlık yapacağını biliyor musun? Seni, Allah'ın haram (beldesinde yaşayan) halkına komutan seçtim. Müslümanların içinde bu iş için senden daha layık birini bilseydim (görseydim) kesinlikle onu seçerdim.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi), Atab'ı Mekke komutanlığına seçtiği zaman, Atab yaklaşık yirmi bir yaşında idi.²

Allah Rusulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) tarafından böyle genç bir insanın öyle büyük bir makama atanması, Arap büyüklerinin ve Mekke'nin ileri gelenlerinin incinip üzülmelerine neden olmuştu. Sonunda itiraz ve şikâyet ederek "Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bizim hor ve hakir olmamızı istiyor. Bundan dolayı toy bir genci, bizim gibi Arapların yaşlılarına ve Mekke'nin ileri gelenlerine komutan ve emir olarak seçti." deyip yakınmaya başladılar.

Bu sözler Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kulağına kadar geldi. Bu yüzden Mekke halkına hitap eden çok geniş bir mektup yazdı. Mektupta, Atab'ın liyakat ve nitelik

¹ Tarih-ul İslam: 1/380 (Zehebî) ve Şezerat-uz Zeheb: 1/26 ve Sire-i Halebiye: 3/120

² Esed-ul Ğabe: 3/358 ve El-ilam: 4/200 (Zerkulî)

sahibi biri olduğunu defalarca hatırlattı. Halkın onun emirlerine itaat etmekle ve buyruklarını yerine getirmekle görevli oldukları konusu üzerinde ısrarla durdu.

Mektubun sonlarında insanların yersiz itirazlarını kısa bir cümle ile şöyle yanıtlamıştır:

Hiçbiriniz, Atab'ın gençliğini itiraz nedeni olarak karar kılmasın. Zira insanın değer ve üstünlük kıstası, yaşının çok olması değil; bilakis insanın üstünlük kıstası, onun manevî bakımdan faziletli ve olgun olmasıdır.¹

Atab, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) vefatından sonra Ebubekir döneminde de Mekke komutanlığına devam etti. Nihayet hicretin 23. yılının başında vefat etti.²

Bundan dolayı, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Atab b. Useyd'in makamını sağlamlaştırmak için ısrar etmesi, başkalarının ve yaşlıların incinmelerine ilgi göstermemesi, itiraz edenlere cevap vermesi; değerli İslam mektebinin programlarının ve liyakatli (kabiliyetli) gençleri desteklediğinin en belirgin göstergesidir. Zira Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Atab hakkında sergilediği davranış, destek ve net tavır; bütün Müslümanları bu konu hakkında bilgilendirmekle kalmadı (çünkü cahilce taassupları ve bağınazlıkları bir kenara bırakmak gerekir), hatta İslamî olmayan fikirlerle mücadele edilmesi gerektiğini de öğretmiştir. Bundan dolayı eğer liyakatli ve kabiliyetli gençler var ise memleketin önemli işlerinin bir kısmında onlardan ya-

¹ Nasih-ut Tavarîh: 378 (peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ahvali bölümü)

² El-ilam: 4/200 (Zerkulî) ve El-isabe: 2/451

rarlanarak, genç kuşağın verimli enerjisinden ülke ve halkın çıkarına faydalanılması gerekir.

Muaz b. Cebel

Muaz b. Cebel b. Amr Ensarî, Hazrec kabilesindedir. Künyesi, Ebu Abdurrahmandır. O, Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) meşhur sahabelerinden biri olarak sayılır. Güçlü bir akla, güzel bir yüze, cömertliğe ve öteki hoş sıfatlara da sahipti. O, on sekiz yaşında iken Müslüman olmuştu ve peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) zamanında gerçekleştiren bütün savaşlara katılmıştır.¹

Muaz, ilahî mektepte peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yöneticiliği ışığında İslamî ilimleri öğrenmeye başlamıştı. Fitrî yetenekleri ve ciddî çalışmaları (çabalaları) sayesinde, birkaç yıl okuduktan sonra, İslamî maariflerin kayda değer büyük bir kısmını öğrenerek, seçkin sahabeler safında yerini almıştır.

Mekke fethedilirken 26 yaşında idi. O zaman, ibadetler ve alışveriş (ticaret) hakkındaki İslam kanunlarını ve yasalarını insanlara öğretmesi için, liyakatli ve yetenekli birinin oraya atanması gerekiyordu.² Bu yüzden Mekke'nin ilmî işleriyle ilgilenip dinî hükümlerini öğretmesi için Muaz seçilmişti. Aslında o Mekke'nin kültürel çalışmalarının başkanlığına seçilmişti.

Tebük savaşından sonra, Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Muaz'ı hâkimlik ve yöneticilik yapması için Yemen'e gön-

¹ Esed-ul Ğabe: 4/376 ve Tabakat: 3/120 (İbni Sad) ikinci kısım.

² Sire-i Halebiye: 3/120

derdi. Yemen halkına hitaben yazıp gönderdiği mektupta da şöyle buyurdu:

Ben, adamlarımın en iyilerinden birini yanınıza gönderdim.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Muaz'a, orduya mensup adamları eğitmesi, onlara Kur-an ve şer'î hükümleri öğretmesi, Müslümanların masraflarının karşılanması amacıyla Medine'ye göndermesi için zekât alması gerektiği emrini verdi.¹

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) söz konusu olan genci Yemen'e göndermek istediği zaman, ona şöyle sordu:

Ey Muaz! Eğer bir kavga gerçekleşirse nasıl hüküm vereceksin?

Muaz "Allah'ın kitabında olan şeye göre hüküm vereceğim." diye arz etti.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu:

Eğer onun hükmünü Kur-anda bulamazsan ne yaparsın?

Muaz "Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) amel ettiği şey üzere hüküm veririm." diye arz etti.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle sordu:

Eğer onun hükmünü benim amellerimde de bulamazsan ne yaparsın?

Muaz "O zaman kendi görüşüme göre hüküm veririm." diye arz etti.

¹ Hilyet-ul Evliya: 1/228

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elini onun göğsünü koruyarak şöyle buyurdu:

Allah'a şükürler olsun ki, peygamberleri hoşnut ettikleri şeyle peygamberi (beni) hoşnut ettin.¹

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) hicretin on birinci yılında gözlerini dünyaya kapattığı zaman, Muaz Yemen'de idi. Ebubekir de onu makamında bıraktı. Sonra Ömer'in hilafeti zamanında Şam'a gitti ve Ürdün topraklarında hicretin on sekizinci yılında 28 veya 32 yahut 34 yaşlarında iken bulaşıcı bir hastalığa yakalanarak İmyas² bölgesinde vefat etti.³

Muaz'ın çok kabiliyetli olduğunu gösteren konulardan biri de şudur: Muaz, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) zamanında ve genç yaşta iken, sonraki asırlarda yaşayan müçtehitlerin verdikleri fetvalar gibi fetva veriyordu. Kur-an, sünnet ve akıl esasına göre dinî hükümler çıkarıyordu. İşte bu konu da İslam'ın başlarında (yaşayan) verimli gencin çok zeki ve çok kabiliyetli olduğunu göstermek için yeterli bir delildir.⁴

¹ El-isabe: 2/357

² İmyas, Beyt-ul Mukaddes'in (Mescidi Aksa) yakınlarındaki Filistin mıntıklarından birinin adıdır. Hicretin on sekizinci yılında orada ilk defa bulaşıcı bir hastalık ortaya çıktı. Bundan dolayı peygamberin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) sahabelerinin ve Müslümanların birçoğu orada öldüler. Söz konusu olan hastalık mikrobun kana karışmasıyla meydana geliyor ve birkaç saat içinde de insanı öldürüyordu... Mucem-ul Beledan: 4/157

³ El-ilam: 1/291 (Zerkulfi) ve El-isabe: 1/29

⁴ Mecme-uz Zevaid: 9/310 ve Ğayet-un Nihaye: 2/301 ve Sıfat-us Safve: 1/195

Usame b. Zeyd

Usame b. Zeyd, Hıristiyan ve Suriye Araplarından olan bir çocuk idi. Künyesi, Ebu Muhammed idi. Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) çok değerli sahabelerinden biri olarak sayılmaktadır. O, hicretten yedi yıl önce Mekke'de dünyaya gelmiştir. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) onu çok seviyordu. Çok akıllı, yetenekli ve kabiliyetli bir genç idi.¹

Babası Zeyd, Mute bölgesinde Rumlarla yapılan savaşta Cafer b. Ebi Talib'ten sonraki ikinci komutan unvanıyla (savaşırken) şehit oldu. Bu yüzden, Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) on sekiz yaşından daha fazla olmayan Usame'yi, Rumlarla yapılacak olan (ikinci) savaş için İslam ordusunun komutanlığına seçip söz konusu olan bölgeye göndermeye karar verdi. İslam ordusunun komutanlarının ve ileri gelenlerinin hepsi, Muhacir ve Ensar'ın büyüklerinin tamamı, Arapların seçkinlerinin tümü, söz konusu olan büyük ordunun içinde yer almakta idiler. Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) orduyu görmek için Medine şehrinin dışına çıktı ve Müslümanların büyüklerinin tamamının savaşmak amacıyla hazır olduklarını gördü.²

Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) on sekiz yaşındaki bir genci komutanlığa seçmesi, birçok kişinin şaşırmasına yol açmıştı. İslam önderinin uyguladığı bu yöntem, onların birbirlerine şaşkınca bakmalarına neden olmuştu. Sonunda Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) sahabelerinin bazıları çok geçmeden içlerinde sakladıkları düşünceleri ve fikirleri

¹ El-İlam: 1/291 (Zerkulfi) ve El-İsabe: 1/29

² Tabakat: 4/42 ve Bihar-ul Envar: 21/50 ve Esed-ul Ŗābe: 1/64

aşikâr ettiler. Kalplerinden bulunan şeyi dilleriyle söylediler. İtirazlarını beyan ederek şöyle dediler:

"Bu toy gencin, İslam'ın öncülerine ve muhacirlerine komutan seçilmesine neden olan özelliği nedir?"

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) bazı sahabelerin söylediği bu tür eleştiri dolu sözleri işitince çok rahatsız oldu. Bu yüzden minbere çıktı. Allah'a hamt ve şükür ettikten sonra şöyle buyurdu:

Ey insanlar! Bazılarının Usame'nin komutanlığı hakkındaki bana ulaşan sözleri (nin anlamı) nedir? Bu günkü eleştirileriniz yeni değildir. Birkaç yıl önce, Usame'nin babası Zeyd'i de, Mute savaşı için ordu komutanı olarak tayin ettiği zaman eleştirip kınamıştınız. Allah'a yemin ederim ki, dün Zeyd b. Harise ordu komutanlığı için nasıl layık idiyse, bu gün de oğlu Usame layıktır. Hepinizin ona itaat etmesi gerekir.¹

Peygamber efendimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) kabiliyetli ve liyakatli bir genci destekleme konusunda göstermiş olduğu ısrar, Müslümanların düşüncelerinde çok derin bir etki yaptı. Genç kuşak hakkında yanlış düşünen kişiler, yavaş yavaş yanlışlarını anlamaya başladılar. Askerî tarih bilgilerine göre; on sekiz yaşındaki bir genci komutan olarak seçmek, dünyada ender rastlanan bir olaydır.

¹ Bihar-ul Envar: 21/50 ve Esed-ul Ğabe: 2/81

Usame'nin İşinin Sonu

Evet, Usame'nin komutanlık konusu ve peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) herkesin onun bayrağı altında toplanması gerektiği hususundaki ısrarı, İslam tarihinin meşhur ve ilginç olaylarından biridir. Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) o günlerde hasta idi ve hayatının son saatlerini yaşamakta idi. Ebubekir ve Ömer, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına geldikleri zaman, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onları görünce rahatsız olup şöyle buyurdu:

Gidin, Usame'nin ordu karargâhına gidin, gidin. Allah'ım! Savaşa (gitmeye) hazır olduğu halde Usame'nin ordusuna katılmaktan kaçınan kişiye lanet et.¹

Usame, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) vefat ettikten sonra, görevinin ne olduğunu anlamak için, Medine'nin dışında düzenlemiş olduğu karargâhta beklemeye başladı. Ebubekir hilafeti ele geçirincede, Usame'yi peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) göndermek istediği yere doğru gönderdi. Usame de Şam'a doğru harekete geçti; ancak Suriye'ye ulaşınca, Ebubekir onu görevinden uzaklaştırıp, yerine Ebu Sufyan'ın oğlu Yezit'i atadı.

Görevinden uzaklaştırılan genç komutan Medine'ye döndü ve Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) mescidinin yanında durup şöyle feryat etti:

"Ey Müslümanlar! Hayret, dün Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) beni kendisine komutan yaptığı kişi, bu gün bana emir veriyor ve beni ordu komutanlığından

¹ Tabakat: 4/42 (İbni Sad) ve Tehzibi Tarih: 2/391 (İbni Asakir)

² İlam-ul Verî: 145

Usame ondan sonra hicretin elli dördüncü yılına kadar Medine'de yaşadı. Nihayet Muaviye'nin hükümeti döneminde Curf adındaki bölgede vefat etti.¹

Bu tür tarihî numunelerden açık ve net bir şekilde şöyle anlaşılmaktadır: Paha biçilmez ilahî İslam mektebinde, gençlerin değeri çok özel bir ilgi ve lütuf görmüştür.

¹ El-ilam: 1/291 (Zerkulî) ve El-isabe: 1/29

DÖRDÜNCÜ FASIL

GENÇLERİN ÖZELLİKLERİ

Eğer bir kimse gençliğinde züht ve ibadet ehli olursa, gelecekte de manevî dereceleri onlarca defa artacaktır.

Hazreti Ali (Aleyhisselam)

Kuşkusuz (her) insan bütün hayatı boyunca, başkaları tarafından yönlendirilmeye, kılavuzluğa ve nasihat edilme-ye ihtiyaç duyar. Hatta akılları ulaşabilecekleri en olgun noktaya ulaşan ve hayatları boyunca birçok deneyim kazanan yaşlı insanlar bile, her zaman yanlış yapma ve inhirafa düşme tehlikesiyle karşı karşıya oldukları için başkalarının öğütlerine muhtaçtırlar. Bu bakımdan fikirsel eksiklik sorunu bulunan, ham bir akla ve düşünceye sahip olan gençler ise (öğüte) daha çok muhtaçtırlar. Bundan dolayı onlar yaşlarına göre, başkalarının yönlendirmelerine ve kılavuzluklarına daha çok ihtiyaç duyarlar. Bu iddianın ispat olması için lütfen şu rivayete dikkat ediniz.

Muhammed b. Müslim Zuhrî, kendi zamanının bilge, akıllı ve büyük insanlarından biri idi. Servete ve makama duyduğu ilgisi, onu tertemiz ve yüce yoldan saptırıp sapık bir yola girmesine neden oldu. Bundan dolayı yaşlandığı zaman kara günlere ve bedbahtlığa müptela oldu.

Onun zamanındaki ruh doktoru yani imam Seccad (Aleyhis-selam) ona yol göstermek, kılavuzluk etmek ve öğüt vermek

amacıyla bir mektup yazdı. Mektubun içinde fikirsel eksiklikten dolayı gençlere yönelen tehlikeleri kısaca hatırlatarak şöyle buyurdu:

Dünya sevgisi, uzunca bir ömür yaşayan, ilmî öğrenimden derinlemesine yararlanan ve şimdi de ölümle kendi arasında fazla bir fasılası kalmayan senin gibi birini bu derece rezil edip çaresiz kılabiliyorsa; bir taraftan elinde olmadan ilimden yararlanamayan, bir taraftan da görüşleri zayıf, akli eksik ve münharif olan genç bir insan nefsanî eğilimler karşısında nasıl sağlam kalabilir?¹

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Cahil bir gencin mazereti kabul edilebilir. Zira onun ilmi ve bilgisi, eksik ve sınırlıdır.²

Bundan dolayı, toyluk ve bilgisizlik, terbiye edilirken göz önünde bulundurulması gereken gençlerin özelliklerindedir. Bu bakımdan, yüce Allah tövbe kapısını bütün kullarına açık bırakmıştır; ancak tövbe etmeleri için gençlere herkesten daha çok tavsiyede bulunmuştur. Çünkü gençlik cehaleti ve çılgınlığı, onlardaki yanlışların ve hataların birçoğunun nedeni olabilir. Kurtuluş yolu sadece yüce Allah'a yönelip tövbe etmek ve dinî buyrukları izlemeye çalışmaktır.

Gençler çeşitli konuları seçme konusunda sabit (fikirli) değildirler ve fikirleri her zaman değişmektedir. Bazen şu tarafa ve bazen de bu tarafa ilgi duymaktadırlar. (Bu ba-

¹ Tuhef-ul Ukul: 277

² Ğurer-ul Hikem: 372

kımdan) çeşitli tehlikeler sürekli onları tehdit etmektedir. Düşmanlar da, gençlerin içinde buldukları bu geçitten kendi çıkarlarına uygun bir şekilde çokça yararlanmaktadırlar.

Gençlerin öteki özellikleri ise enerji, güç, neşe, hareket ve faaliyetlerdir. Eğer bu özelliklerden dosdoğru yolda yararlanılmaz ise telafi edilemez birçok yanlışlara duçar olacaktırlar. Bundan dolayı güzel ve değerli bir sonuç elde etmek için söz konusu olan güç, enerji vb. gibi özellikleri deneyim, ilim ve bilim ile birleştirmek gerekir.

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Bana göre; yaşlı insanların aydın düşünceleri, gençlerin enerjisinden ve gücünden daha sevimli ve daha mahbuptur.¹

İmanlı Gençlerin Alametleri

Dinî önderlerin hadislerinden ve tarihlerinden elde edilen verilerin genelinden şöyle anlaşılmaktadır: İmanlı gençler, bir takım özelliklere ve alametlere sahiptirler. Şimdi bunların bir kısmına kısaca işaret edeceğiz.

1 - Dinî Hükümlere Aşinalık

Bir gencin öğrenmek zorunda olduğu en önemli ve en aslî bilgiler, dini tanıma ile ilgili olan bilgilerdir. Çünkü dine yabancı olan gençler, gençliklerini heder ederler. Dinî hü-

¹ Nehcul Belağâ: 1114 (Feyz)

kümleri anlayıp kavramak gençlerin mutluluklarını garanti altına alır.

İmam Bakır (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Eğer Şii gençlerinden bir gencin, dinî hükümleri öğrenmeyip ona aşına olmadığını görürsem, onu cezalandıracağım.¹

İmam Musa Kazım (Aleyhisselam) şöyle buyurmaktadır:

Eğer Şii gençlerinden birinin dini tanıma isteğinde olmadığını görürsem, ona yirmi kırbaç vuracağım.²

2- Kur-an'a Aşinalık

Kur-anı kerim; yüce Allah'ın kelamı, rabbın gönderdiği evrensel mucize, insanlık âlemini doğru yola ileten haberlere ve ilahî maariflere sahip olan paha biçilmez bir kitap olduğu için, Kur-an ayetlerine ve Kur-an ilimlerine aşına olup mukaddes kitapla ünsiyet kurmak her Müslüman'ın görevidir. Nitekim bu içerikte birçok rivayet beyan edilmiştir.

Bir çocuk gençliğinde Kur-ana aşına olursa ve onu sürekli okursa, Kur-andan birçok maneviyat elde edecektir. Sanki Kur-an onun eti ve kanına karışmış gibi olacaktır. Dolayısıyla bedenindeki uzuvların hepsinde etkisini gösterecektir.³

¹ Bihar-ul Envar: 1/214

² Sefinet-ul Bihar: 1/680

³ Kafi: 6/47

3- İmamların Sözlerine Aşinalık

Çocuklar ve gençler, tertemiz kalplerini paha biçilmez ve çok değerli mücevherlerle süslemek için, Ehlibeyt imamlarının ve dinî önderlerin sözlerine aşına olmaları gerekir. Bir hadiste bu içerikte şöyle buyrulmuştur:

Gençler, kalplerini dinî önderlerin hadisleriyle (söyleriyle) nuranî kılmaları gerekir. Dillerini ve beyanlarını, onların vesilesiyle latif yapmaları gerekir. Kulaklarını, onları duyarak layık bir hale getirmeleri gerekir.¹

4- Bilgi Öğrenmek

Ali (Aleyhisselam) bir hadiste şöyle buyurmaktadır:

Onların maddî ihtiyaçlarını temin eden eğitimsel ilimler, topluma hizmette de işe yaracaktır. Herhangi bir sebeple bireyin ve toplumun ihtiyaç duyduğu öteki insanî ve edebî ilimlerin hepsi, gençlerin öğrenmeleri için münasiptir.²

5- İbadet Etmek

İmanlı gençlerin özelliklerinden bir diğeri de şudur: Yüce Allah'a ibadet etmeye ve kulluk yapmaya dikkat etmeleri gerekir. Bu vesile ile ruhlarının paslarını cilalandır-

¹ A.g.e.

² Şerhi Nehcul Belağa: 20 (İbni Ebil Hadid) Hikmet 817

malıdırlar. Yüce Allah'a ibadet ederek ve kulluk yaparak yetişmelidirler. Bu yüzden şöyle nakledilmiştir:

Eğer bir kimse gençliğinde züht ve ibadet ehli olursa, gelecekte de manevî dereceleri onlarca defa artacaktır.¹

6- Tövbe Edici

İmanlı gençlerin özelliklerinden bir diğeri de şudur: Yanlışlarından ve hatalarından dolayı tövbe etmeleri gerekir. Zira gençler değişim halindedirler. Bazen manevî bir ruha sahiptirler ve bazen de cahilce işler yaparlar. Bu yüzden eğer gençlik dönemini "Hayatın sabit olmayan dönemi" diye adlandıırırsak yanlış bir söz söylememiş oluruz. Bundan dolayı itikatlı bir genç her zaman tövbe halinde olur. Bu yöntem, onu bedbahtlık çukuruna düşmekten kurtaracaktır.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurmaktadır:

Allah katında herkesten daha sevimli olan kimse, günahından ötürü tövbe eden ve yaratanın dergâhında bağışlanma dileyen gençtir.²

7- İş ve Uğraş

On sekiz yaşından itibaren başlayan gençlik dönemi, insanın iş ve uğraş zamanıdır. Neşe ve enerjisinden işlerini

¹ Mecme-ul Beyan: 2/385

² Mecmue-i Veram: 2/118 ve Meşkuvet-ul Envar: 155

yapmak için istifade eder. Eğer tembellik ve uyuşukluk gösterirse, iradesizlik vücuduna kök salacaktır. Bir rivayette bu şekilde nakledilmiştir.

Eğer insan bedensel ve ruhsal bakımdan sonsuz bir enerjiye sahip olan gençlik döneminde nefsiyle mücadele etmez ise, gelecekte yani yaşlılık döneminde manevî hayatını nasıl onaracaktır? İnsan enerjisini boşuna harcamamalıdır. Zira aksi takdirde yaşlandığı zaman kendini ıslah etmek için bir şeyler yapması çok olacaktır.¹

8- Kendini Süslemek

İslam dininde güzellik ve çekiciliğe özel bir ilgi gösterilmiştir. Dinî önderler, güzellik hususunda insan hayatında önemini gösteren birçok konuyu hatırlatmışlardır. Bu özellik, gençlerde öteki insanlardan daha fazla bulunmaktadır. İslam önderleri de bu konudaki eğilimi ret etmemişler; bilakis amelî olarak da onu (n doğruluğunu) onaylamışlardır.

İmam Sadık (Aleyhisselam) saçlarına yağ sürerken şöyle burmuştur:

Allahım! Senden güzellik ve çekicilik istiyorum.²

Yine imam Sadık'tan (Aleyhisselam) söyle nakledilmiştir:

Bir gün bir adam Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi evine gelip onunla görüşmek istedi. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) evden çıkıp onunla görüşmeye gideceği

¹ Mustedrek-ul Vesail: 2/353 ve Tefsiri Burhan: 882 ve Ğurer-ul Hikem: 645

² Mekarim-ul Ahlak: 51

zaman, bir aynanın veya su dolu büyük bir kabın karşısında durup başını ve yüzünü düzeltti. Aişe bu durumu görünce çok şaşırıldı. Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) eve geri dönünce (Aişe) şöyle sordu: "Ey Allah'ın Resulü! Gideceğin zaman niçin su dolu kabın karşısında durup başını, saçını ve yüzünü düzelttin?" Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) şöyle buyurdu: "Ey Aişe! Yüce Allah, Müslüman kardeşini görmeye gideceği zaman, kendini onun görmesi amacıyla süsleyen kişiyi sever."¹

Her halükarda İslam dış güzelliğine ve elbise temizliğine önem vermiştir. Ancak manevî değerler ve ruhî güzelliklerden de gafil olmamak gerekir. Zira manevî güzellik, aslında hakiki güzelliğin ta kedisidir. Zahirî (dış) güzellik ise batınî ve ahlakî güzellik ile birlikte olduğu zaman güzel olur.

Gençliğin Afetleri

Gençlik, yüce Allah'ın büyük nimetlerinden biri olmasına karşın; bir takım afetlerle karşı karşıya bulunmaktadır. Şimdi bunlardan bir kısmını açıklayacağız:

1 - Gençlik Enerjisine İlgi Göstermemek

Gençlik enerjisini tehdit eden afetlerden biri de, söz konusu olan enerjiden doğru dürüst bir şekilde yararlanmayarak, onu boşuna harcamaktır. Nitekim İslamî rivayetlerde bu hakikate değinilmiştir.

¹ Ba Terbiyeti Mektebî Aşına Şevim: 113

Elinde olan fırsatlardan münasip bir şekilde yararlanmayan bir genç, orta yaşa veya ihtiyarlık çağına ulaştığı zaman, artık yüce Allah'ın emirlerine itaat etme gücünü bulamayacaktır.¹

2- Gençliğin Çabuk Gelip Geçmesi

Gençlik döneminin afetlerinden bir diğeri de, işleri ve fırsatları "Bugün veya yarın" diyerek ertelemektir.

Ali (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Akıllı ve anlayışlı bir genç; çabuk gelip geçen gençlikten en güzel şekilde yararlanır, amellerinin ve davranışlarının güzelliğine güzellik katar, ilim öğrenmek için çaba sarf eder.²

Gençlerin Yanlıları Karşısındaki Davranış Yöntemi

Hatırlattığımız gibi; peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gençlerin özel bir saygıya (ihtiyaç duyduklarına) inanmaktaydı. Bu yüzden her zaman onlara ilgi gösterip, ihtiram ederdi. Ancak peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) davranışlarını dikkatli bir şekilde incelediğimiz zaman, çok ilgi çekici ve çok önemli olan başka bir konu ile daha karşılaşmaktayız. Bu konu ise peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi)

¹ Kafi: 2/135 ve Tarihi Yakubî: 2/59

² Nehcul Belağa: h. 82 (Feyz)

suçlu ve günahkâr gençlere karşı davranış yöntemidir. Şimdi bu konuda birkaç tane numune hatırlatacağız.

İmam Bakır (Aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Güzel yüzlü bir genç olan Fazl b. Abbas, kurban bayramı gününde, peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına binmişti. O sırada Hasem kabilesinden olan güzel bir kadın erkek kardeşi ile birlikte şerî hükümleri sormak için Allah Resulünün (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) yanına geldi. Kadının erkek kardeşi dinî meseleyi soruyordu; Fazl b. Abbas da kadına bakıyordu.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Fazl'ın çenesi tutup, kadına bakmaması için onun olduğu taraftan çevirdi. Ancak genç adam öteki taraftan bakmaya başladı. Nitekim peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) onun yüzünü tekrar çevirdi.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) Arap adamın sorusuna cevap vermeyi bitirip ondan ayrıldığı zaman, Fazl b. Abbas'ın omzunu tutup şöyle buyurdu:

"Günlerin gelip geçtiğini bilmiyor musun? Eğer bir kimse gözünü ve dilini korursa, yüce Allah kabul edilmiş bir haccın sevabını onun amel defterine yazar."¹

Başka bir rivayette de şöyle nakledilmiştir:

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) amcası Abbas "Amcanın oğlunun yüzünü mü çevirdin?" diye sorunca peygamberimiz şöyle buyurdu:

¹ Bihar-ul Envar: 9/351, h. 3 ve Fıkh-ur Rıza: 73

Genç bir erkek ve kadın gördüm. Fitneye ve günaha düşmekten de güvende değillerdi.¹

Şöyle nakledilmiştir:

Bir gün bir genç Allah Resulünün (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) yanına gelerek "Ey Allah'ın Resulü! Zina etmem için bana izin verin" diye arz etti.

Oradaki insanlar çok öfkeleniler. Yüksek bir sesle itiraz edip kınadılar.

Ancak Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) mülayim bir şekilde "Yanıma gel." diye buyurdu. Genç adam yaklaşıp peygamberimizin (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) karşısına oturdu. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) şefkatli bir şekilde "Annen ile böyle bir iş yapmalarını ister misin?" diye sordu.

Genç "Canım sana feda olsun, hayır." diye arz etti.

Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) "Böyle bir şeye öteki insanlar da razı olmazlar." diye buyurdu.

Sonra aynı soruyu kız kardeşi ve kızı hakkında da sorunca, genç adam yine aynı şekilde cevap verdi.

Sonra Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) gence "İnsanların kız kardeşinle böyle bir iş yapmalarını ister misin?" diye sordu.

Genç adam "Hayır" diye cevap verdi.

Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Alihi) "Öteki insanlar da böyledirler" diye buyurdu.

¹ İslam ve Terbiyeti Kudek: 383

Sonra peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Bir kimsenin kızıyla böyle bir şey yapmasını ister misin?" diye sordu.

Genç "Hayır" diye cevap verdi.

Peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) "Eğer bir kimse birilerinin kızıyla böyle bir iş yaparsa, onlar da rahatsız olurlar." diye buyurdu.

Allah Resulü (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) ile genç adam arasında gerçekleşen konuşmadan sonra, peygamberimiz (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) elini onun göğsüne koyup şöyle buyurdu:

Allah'ım! Bunun kalbini gūnahtan arındır. Gūnahlarını bağışla. Onu zina etmekten koru.

Bu davranış neticesinde ve bu olaydan sonra, genç adama göre işlerin en çirkini zina etmek oldu.¹

Peygamberimizin (Sallellahu Aleyhi ve Alihi) gūnahkâr gençlere karşı davranışı, Müslümanlar için örneklerin en güzeldir. Ancak bu davranışlar içinde dikkat edilmesi gereken en önemli konu ise şudur; Gūnahlardan alıkoymak, iyiliği emretme ve kötülükten sakındırmanın sahih yönetimiyle gerçekleşmesi gerekir.

İmam Humeyni'nin (Raziyellahuanh) Gençlere Yaptığı Bilgece Öğütler

İran İslam İnkılâbının kurucusu İmam Humeyni (Raziyellahuanh) gençlere çeşitli konular hususuna birçok tavsiyede bulunmuştur. Bunlardan biri de şudur:

¹ Revişi Tebliğ: 63

Bizler, gençlerimizi insanî terbiye yani İslamî terbiye ile terbiye etmek zorundayız. Gelecekte memleketi korumak zorunda olan gençler, bu memleketi idare etmelidirler. Bunların doğru dürüst eğitilip, ıslah edilmeleri gerekir. İslam, çocuklarımızı ve gençlerimizi arındırmak için gösterdiği çabayı, başka hiçbir şeye göstermemiştir.

Kız ve erkek, gençlerin hepsinden şöyle istiyorum: Sıkıntıya ve zahmete katlanılsa da istiklal, özgürlük ve insanî değerleri; debdebeli, tantanalı ve kaydı şartı olmayan yerlerde, batılılar ve vatansız uşakları tarafından kendilerine sunulan fuhuş merkezlerinde, feda etmemelidirler. Bizleri yağmalamak isteyen kişiler, tarih boyunca ve özellikle son elli yıl içinde gençlerimizi (ülke meselelerine) ilgisiz kılmak için çok çaba sarf etmişlerdir.

Siz Müslüman gençlerin, İslamî hakikatleri inceleyip araştırma konularında siyasî, iktisadî, toplumsal vb. gibi konuları göz önünde bulundurup İslam'ı öteki mekteplerden ayıran üstünlüklerin neler olduğu unutmamaları gerekir. Gençlerimizin, bir kimsede maneiyat, tevhide ve ahirete inanç olmazsa fedakârlık göstermeyeceğini ve ümmeti düşünmeyeceğini bilmeleri gerekir.

Ey aziz gençler! Hakkın galip geleceği hususunda hiçbir zaman umutsuzluğa kapılmayın. Bu memleket siz gençlerin enerjisiyle ıslah olacaktır. Memleketimizdeki yetenekli gençlerin İslam'ın hizmetinde olmaları ne kadar büyük bir iftihara neden olmaktadır. Ey benim ümidim olan gençler! Sizler telaş gösterin ve vahdet (birlik) kelimenizi koruyun.

Ey genç kuşak! Sizler, batı hayranlarını uyandırmakla, onların insanlık karşısı hükümetlerinin facialarını ve yap-

tıkları işleri ortaya çıkarıp insanlara açıklamakla görevlisiniz.

Gençlerimizin bazıları millî haysiyetlerinin tamamını batıya feda ettiler. Bu ruhsal yenilgi, bizim için, sahip olduğumuz öteki yenilgilerin hepsinden daha büyüktü. Gençlerimiz, her şeyin yalnızca batıda olduğunu ve kendilerinin hiçbir şeye sahip olmadıklarını sanmasınlar.

Şimdi genç olduğunuz ve gençlik enerjileri mahfuz olduğu için, nefsanî hevesleri, kendi nefsinizden çıkarın. Tövbenin baharı, gençlik günleridir. Çünkü günahların ağırlığı daha azdır. Ruhî bulanıklar ve batınî zulmetler daha azdır. (Dolayısıyla) tövbe etme koşulları daha kolay ve daha rahattır.¹

Aziz İslam vatanının çocuklarının ve gençlerinin, inkılâbın merhum rehberinin şefkatli öğütlerini ve nasihatlerini kulaklarına küpe yaparak, bilge ve değerli kurucunun yolunu her zaman sürdürerek, İslam'ın ve İran'ın düşmanlarını umutsuz kılacakları günün umuduyla...

¹ Kelimat-ı Kısır, Pendha ve Hikmethayi İmam Humeyni (rh): 216